No. 49. Zaterdag, 18 Juni 1892. 8ste Jaargang.

Deli Courant.

Dit blad verschijnt tweemaal 's weeks, Woensdag en Zaterdag.

Prijs der Advertentiën:
Van 1—10 woorden voor 2 plaatsingen . . . . $ 1.–
Onder Ingezonden Mededeelingen per regel . . „ 1.–
GROOTE LETTERS NAAR PLAATSRUIMTE.
Advertentiën moeten vooruit betaald worden.

UITGEVER: J. DEEN. ADMINISTRATEUR en wd. REDACTEUR: I. A. NAUDIN TEN CATE.
Agenten: H. H. VAN DORP & Co., voor Java; E. ELSBACH, Parijs; J. H. DE BUSSY, voor Nederland.

Abonnementsprijs:
In Nederlandsch-Indië per jaar franco per post $ 20.—
In Europa per jaar franco per post f 45.—
met halfjaarlijksche vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers per stuk $ 0.20

Dienstregeling Deli Spoorweg-Maatschappij.

Van MEDAN naar BELAWAN.

STATIONS.	Uren van vertrek en aankomst. N°. 1	N°. 3	N°. 5	N°. 7	N°. 9
...	6.10	8.42	11.8	1.36	4.5
...e-Brayan ...	6.22	8.53	11.19	1.47	4.16
...	6.30	door	11.27	door	4.24
...apan ...	6.39	9.7	11.36	2.1	4.33
...ong-Besaar .	6.48	door	11.45	door	4.42
...	7.1	9.25	11.57	2.19	4.54
...	7.18	9.42	12.14	2.36	5.11

Van BELAWAN naar MEDAN.

STATIONS.	Uren van vertrek en aankomst. N°. 2	N°. 4	N°. 6	N°. 8	N°. 10
Belawan ...	7.28	9.50	12.22	2.44	5.21
Laboean ...	7.49	10.11	12.43	3.5	5.42
Kampong-Besaar .	7.56	door	12.50	3.12	5.49
Titipapan ...	8.5	10.24	12.59	3.21	5.58
Mabar ...	8.14	door	1.8	door	6.7
Poeloe-Brayan ...	8.22	10.38	1.16	3.35	6.16
Medan ...	8.34	10.50	1.28	3.47	6.28

Van MEDAN naar PERBAOENGAN.

STATIONS.	Uren van vertrek en aankomst. N°. 26	N°. 28	N°. 30
Medan ...	6.20	9.51	3.—
Kebon-Pisang ...	6.29	10.—	3.9
Bandar-Chalipah.	6.42	10.13	3.21
Batang-Koewis .	6.56	10.27	3.34
Serdang ...	7.10	10.41	3.47
Aras-Kaboe ...	7.18	10.49	3.55
Loeboeq-Pakam .	7.36	11.7	4.12
Perbaoengan ...	7.54	11.25	4.28

Van PERBAOENGAN naar MEDAN.

STATIONS.	Uren van vertrek en aankomst. N°. 25	N°. 27	N°. 29
Perbaoengan ...	8.9	11.40	4.43
Loeboeq-Pakam .	8.28	11.59	5.—
Aras-Kaboe ...	8.42	12.13	5.13
Serdang ...	8.53	12.24	5.24
Batang-Koewis ...	9.5	12.36	5.35
Bandar-Chalipah .	9.19	12.50	5.48
Kebon-Pisang ...	9.31	1.2	5.59
Medan ...	9.41	1.12	6.9

... MEDAN naar TIMBANG-LANGKAT en SELESSEH.

...TATIONS.	N°. 12	N°. 14	N°. 16	N°. 18	N°. 20
...	6.—	8.52	10.58	1.46	3.55
...mbing. ...	door	9.3	door	1.57	door
...nggal ...	6.18	9.15	11.16	2.9	4.13
...ki ...	6.31	9.29	11.29	2.23	4.26
...bang-Langkat .	6.48	9.43	11.46	2.37	4.43
...jong-Djati ..	6.59		door		4.54
...esseh ...	7.10		12.5		5.5

Van SELESSEH naar TIMBANG-LANGKAT en MEDAN.

STATIONS.	N°. 11	N°. 13	N°. 15	N°. 17	N°. 19
Selesseh ...	7.18		12.13		5.13
Tandjong-Djati ..	7.30		door		5.25
Timbang-Langkat .	7.44	9.53	12.36	2.47	5.39
Diski ...	7.57	10.7	12.49	3.1	5.52
Soenggal ...	8.10	10.21	1.2	3.15	6.5
Sikambing ...	door	10.32	door	3.26	door
Medan ...	8.28	10.44	1.20	3.38	6.23

Van MEDAN naar DELI-TOEWA.

STATIONS.	N°. 22	N°. 24
Medan ...	6.45	2.—
Kampong-Baroe ..	6.58	2.13
Kedei-Doerian ...	7.8	2.23
Deli-Toewa ...	7.16	2.31

Van DELI-TOEWA naar MEDAN.

STATIONS.	N°. 21	N°. 23
Deli-Toewa ...	7.28	2.43
Kedei-Doerian ...	7.37	2.52
Kampong-Baroe ..	7.48	3.3
Medan ...	8.1	3.16

POSTSLUITINGEN.

Juni voor Batavia direct.
„ „ Penang (Negap. mail.)
„ „ Singapore.
„ „ Penang.
„ „ Penang.
„ „ Penang.
„ „ Penang, Singapore, Bedagei en Assahan.

Vermoedelijke aankomst der

...sche mail, te Penang 26 Juni en 10 Juli.
...sche mail, te Singapore 22 Juni en 6 Juli.
...sche mail, te id. 1 Juli.

Receptiën.

Zondag, 19 Juni, bij den Resident, in den naävond ten half negen Uur.

Maandag, Dinsdag en Vrijdag.

Vendukantoor te Medan.

Maandag 20 Juni vervald. vendutie *v. Binsbergen.*
Dinsdag 21 „ „ „ *Boen Jian Hiong.*
Woensdag 22 „ „ „ *Idem.*
Donderdag 23 „ „ „ *Delpy en Mente.*
Zaterdag 25 „ „ „ *Giessler.*

KALENDER 1892.

JUNI.

1	Woensdag.	6.28 's av.	10	Vrijdag. **V.M.**	Hoogw. 2.— 's n.	21	Dinsdag.	Hoogw. 10.56 's m.
2	Donderd. **E.K.**	7.20 „	11	Zaterdag.	2.37 „	22	Woensdag.	12.—'s n.m.
3	Vrijdag.	8.20 „	12	ZONDAG.	3.11 „	23	Donderdag.	12.30 „
4	Zaterdag.	9.27 „	13	Maandag.	3.48 „	24	Vrijdag. **N.M.**	1.23 „
5	ZONDAG. (1e Pinksterdag)	10.33 „	14	Dinsdag.	4.30 „	25	Zaterdag.	2.17 „
			15	Woensdag.	5.9 „	26	ZONDAG.	3.5 „
6	Maandag. (2e Pinksterdag)	11.30 „	16	Donderdag.	5.50 „	27	Maandag.	3.54 „
			17	Vrijdag.	6.48 's m.	28	Dinsdag.	4.40 „
7	Dinsdag.	12.— 's n.	18	Zaterdag. **L.K.**	7.45 „	29	Woensdag.	5.24 „
8	Woensdag.	12.40 „	19	ZONDAG.	8.49 „	30	Donderdag.	6.05 's av
9	Donderdag.	1.22 „	20	Maandag.	9.53 „			

DE OUDE JENEVER

VAN

DE ERVEN LUCAS BOLS,

overtreft alle andere merken. De alleen verkoop daarvan werd met den Drankpachter gecontracteerd door de

Austro Transmarine Trading Company.

ANTJOL-CEMENTFABRIEK, BATAVIA.

Agent SUMATRA'S OOSTKUST:

Austro Transmarine Trading Co., - Medan.

Het Cement dezer fabriek voldoet aan de allerhoogste eischen.

Vraagt monster!

Nederlandsche Handel-Maatschappij

gevestigd te AMSTERDAM,

opgericht in 1824.

Maatschappelijk Kapitaal (volgestort) *f* **35,783,000.—**
Reserve Kapitaal *f* **1.501.346.38**
Speciaal Reserve-Kapitaal *f* **1.000.000.—**

Medan-Branche.

Het KANTOOR alhier geeft **wissels** af op de volgende plaatsen in:

Europa: AMSTERDAM, ROTTERDAM, 's GRAVENHAGE, LONDEN, BRUSSEL, ANTWERPEN, PARIJS, MARSEILLE, GENUA, WEENEN, BERLIJN, HAMBURG, FRANKFURT a/M en BREMEN.
Ned.-Indië: BATAVIA, SAMARANG, SOERABAIA, CHERIBON, TEGAL, PEKALONGAN, PASOEROEAN, TJILATJAP, MACASSAR, PADANG.
Straits Settlements: SINGAPORE, PENANG.
Britsch-Indië: CALCUTTA, BOMBAY, MADRAS, NEGAPATAM.
Siam: BANGKOK.
China: HONGKONG, SWATOW, AMOY.

Telegraphische Transferts

DEPOSITO- en CHEQUE-REKENINGEN
volgens Straits-usances en condities.

DISCONTEERINGEN. BELEENINGEN.
DOCUMENTAIRE CREDIETEN
voor orders op goederen of producten uit bovengenoemde plaatsen.
REIS of CIRCULAIRE CREDIETBRIEVEN
op de voornaamste plaatsen in alle werelddeelen.
„KOOPEN en VERKOOPEN EFFECTEN in EUROPA."

BETAALUREN:

MAANDAGS — VRIJDAGS 8 v.m. 1 uur n.m.
ZATERDAGS 8—12 „ v.m.

DE SUB-AGENT
H. KERBERT.

[11

S. KATZ & C

KLEERMAKERIJ.

ONTPAKTEN:
Fijne Fantasiestoffen, Kamgarens, Rijpantalonstoffen,
Russisch linnen Drils, Flanel, etc.

ONTVINGEN:
Eene fraaie collectie Bal-, Robes- en Kantstof,
Fluweel, Pluche, Satin, Ruches, Kabayakant,
Zijden Handschoenen, Kousen, Corsetten,
Waaiers, Parasols, Parapluies, enz.

REGENJASSEN.

Terrai-Hoeden en Helmets, Reismutsen.

VOORRADIG:
Heerensinglets, Sokken, Zakdoeken, Hemden, Boorden
Manchetten, Dassen, Glacé Handschoenen, enz.

Weener Meubelen, Ledikanten, Staalgravures, Spiegels, Schilde
Hang-, Wand- en Tafellampen, Karpetten, Cocosmatten,
Portières, Witte Gordijnen, Damast tafelgoed, Servetten,
Wollen Dekens, Tafelkleeden en Antimacassars.

Eetserviezen voor 6 en 12 personen, Splitglazen, Waterglaze
Wijn- en Bitterglazen, compleete stellen Glaswerk,
Porcelein en geëmailleerde Waschstellen.

SPEELGOEDEREN. — POPPEN.

MAILKOFFERS en HANDTASSCHEN.

NAAIMACHINES.

Goede Havana Sigaren, etc. etc

S. KATZ & Co.

HÜTTENBACH & Co.

TELEFOON No. 20.

HEBBEN IN VOORRAAD:

Münchner Bier
Brauerei zum PSCHORR.

Culmbacher Bier

Stout,
Bulldog brand.

Apollinaris Water
in kruikjes en flesschen.

ROODE WIJN,
verschillende merken.

Rijn- en Moeselwijn,
goedkoope en fijne merken.

CHAMPAGNE
JULES MUMM & Co.

SEPULCHRE LAMPEN
verschillende soorten
en grooten.

HEBBEN IN VOORRAAD:

DRAADNAGELS
DAKIJZER,
CEMENT,
CARBOLINEUM,
CARBOL voor DESINFECTIE
Verf,
TERPENTIJN EN LIJNOLIE
Deur- en Hangsloten,
ALLE SOORTEN
KANTOORBENOODIGDHEDEN
ZADELWERK,
Buggy Lantaarns,
BRANDKASTEN,
SCHROEFSLEUTELS,
Tangen, Hamers en Boren.

DELI-COURANT

Nº. 49 **Zaterdag 18 Juni 1892.** **8e Jaargang.**

Nieuwe Abonnés op de Deli Courant ontvangen de nog in deze maand verschijnende nummers gratis.

De Administratie.

Eene winstgevende herwouding.

Er is over de herwouding van Deli in dit en andere bladen al heel wat geschreven, en toch blijft deze aangelegenheid een erg verwaarloosd stiefkind van de planters en — van de regeering. Dat deze laatste er zich niet voor interesseert, moet men haar echter niet kwalijk nemen; zij heeft zoovele zaken aan haar hoofd, welke dringender zijn, dat het niet te verwonderen is dat zij denkt: laat de rijke (?) Deli-planters daar nu vooreerst maar zelf voor zorgen. Op haar valt dus in zake herwouding (waarom spreekt men toch altijd van *reboiseering*, als het tegenovergestelde van *ontwouding?*) niet te rekenen.

Wil er dus in dit gewest iets van het weder met bosch beplanten van braak liggende tabakvelden komen, dan moet dit van de eigenaars der landbouwondernemingen zelve uitgaan. En nu doet zich het vreemde verschijnsel voor, dat er — zijn wij goed ingelicht — behalve door de Deli Maatschappij, die volgens het laatste jaarverslag zelfs „stappen nam om het reboiseeren der oude landen met *meer kracht* te bevorderen" door bijna geen enkele van al de tabaksmaatschappijen of particuliere planters in deze residentie, iets tot verbetering van den grond wordt gedaan. Men laat het maar aan de natuur over, en die dame schijnt het wat lastig te vinden overal jong hout te laten opschieten, en vergenoegt zich dus met op verreweg de grootste braak komende oppervlakte lalang te laten groeien, — die antipathie van elk rechtgeaard tabakker!

De eigenlijke reden van die onthouding in zake herwouding is, dat de meesten van die heeren — de goeden niet te na gesproken — er geen geld voor over hebben. Bijna aller doel is zoo spoedig mogelijk zooveel te verdienen, dat zij in staat zijn te repatrieeren en . . . . wat er na hun vertrek met den grond geschiedt, of in welken toestand zij die achterlaten, dat laat hun koud.

Geen van allen durft dat echter zoo openlijk te zeggen, en daarom, indien men er hun naar vraagt, zal de een U meedeelen, dat hij niet gelooft de ontwouding eener zoo kleine oppervlakte als Deli, op het klimaat van dit deel van Sumatra eenigen invloed kan hebben.

Een ander zal U vertellen, dat herwouding nonsens is, omdat het niet mogelijk is binnen 8 à 10 jaren boomen te krijgen, welke geschikt timmerhout opleveren, en dat het daaraan besteedde geld dus als weggegooid kan beschouwd worden.

Een derde verklaart, dat het geheel onnoodig is, omdat de natuur zelf voor herwouding zorgt. Hij wijst U dan op het hier en daar werkelijk welig opschietend kreupelhout, en . . . . . dat daarbij met zijn rug naar de nog veel weliger groeiende alang-alang staan.

Anderen, waaronder LAMMERT DE HAAN, wijzen U op Holland, waar in de vruchtbaarste streken bijna geen bosch te vinden is en het toch veel regent. Met den invloed, welke de golfstroom op het klimaat van ons land uitoefent, en die hier ontbeert wordt, houden deze anti-herwouders echter geen rekening.

Sommigen, maar dat zijn natuurlijk de uitzonderingen, verdiepen zich naast en benevens hunne dagelijksche beslommeringen liefst niet in deze kwestie, daar zij — geene landbouwkundige opvoeding genoten hebbende, en eerst op lateren leeftijd in de tabakscultuur gekomen zijnde — eigenlijk niets van boschcultuur afweten, en het in deze tropische gewesten wel wat al te inspannend vinden daar nu nog eens een studie van te gaan maken. Zij weten U bovendien voorbeelden optenoemen van boschachtige streken, waar het verleden jaar weinig, en van ontwoudde uitgestrektheden, waar het meer dan voldoende regende.

Al die tegenstanders of schijn-vrienden van herwouding wreven zich daarom vergenoegd in de handen, toen zij in een zeer interessant artikel van een voorstander van oordeelkundige boschcultuur, den Heer J. H. KIEVITS, getiteld „Waar gaan we heen", voorkomende in de 3e afl. van den 3en Jaargang van *Teysmannia*, en gedeeltelijk overgenomen in de *Deli-Courant* van 4 Mei jl., op bladz. 132 en 133 lazen:

> Dit herwouden is eene zeer nuttige zaak, mits die niet geforceerd worde, daar ze anders aanleiding geeft tot onbeschrijfelijke geldverspilling.
>
> Evenmin als een pas ontwoud terrein aan zich zelf overgelaten hier in de vochtige tropen in een schraal grasveld kan veranderen, maar in betrekkelijk korten tijd tot den staat van bosch terugkeert, evenmin kan een door roofbouw verarmde en door afspoeling van zijne bouwkruin beroofden grond van zelf of door eenvoudige middelen, zooals enkel beplanting zonder meer, weer met werkelijk bosch bedekt raken, althans zeker niet in een betrekkelijk kort tijdsverloop.
>
> Een sedert tientallen van jaren ontbloote bodem, die door afspoeling van zijne organische bovenlaag ontlast en buitendien tengevolge van aanhoudende doorfiltreering van regenwater ontdaan is van het meerendeel zijner oplosbare anorganische bestanddeelen, in het bijzonder van de kaliverbindingen, die daarin beschikbaar waren, kan onmogelijk dienen tot het spoedig voortbrengen van eene beduidende houtmassa, bij welker opbouw die afwezige kalizouten zulk eene belangrijke rol zouden moeten spelen.
>
> . . . . . .
>
> Daarom, hoe smakelijk het herbosschen van verarmde gronden door sommigen ook voorgesteld moge worden, altijd zal die verrichting aanleiding geven tot groote teleurstellingen, indien men te veel van zulke gronden eischt en te spoedig resultaat van zijn werk wil hebben.

Dat deed de deur toe. Wie nog twijfelde, en met wrevel zijne lalangsteppen aanzag, verstikte nu met zorg alle gedachten aan boschaanplanting in zijn boezem. „Geldverspilling, brrrrrr! . . . . . en als gevolg daarvan zooveel jaren later terug naar Europa, — dat nooit!"

De kansen op eene stelselmatige herwouding staan dus op 't oogenblik slechter dan ooit, en het is meer dan waarschijnlijk dat er vooreerst geen cent meer voor zal worden uitgegeven, tenzij men Heeren Planters kon voorrekenen, dat er directe voordeelen mee zijn te behalen; dat de 7/8 of 9/10 hunner estates, welke nu braak liggen en telkens het tooneel zijn van die afschuwelijke bosch (?)- en lalangbranden, een bron van geregelde inkomsten kunnen zijn en dat zij daardoor — wat hunne verdiensten betreft — minder afhankelijk zouden zijn van de op- en neer dansende tabakprijzen, buitengewoon natte of drooge jaren, bibitziekten, en al die andere akeligheden, welke een administrateur of ondernemer van een tabaksonderneming al zijn genoegen bederven.

In een volgend opstel zal dit onderwerp nader uitgewerkt en de mogelijkheid eener winstgevende herwouding worden aangetoond.

N. T. C.

Deli Spoorweg Maatschappij.

Aan het Verslag over 1891 ontleenen wij het volgende:

In de maand Maart had de definitieve opneming van het geheele spoorwegnet door eene Regeeringscommissie plaats. — De spoorweg werd goedgekeurd en, bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 27 October Nº. 7, het waarborgfonds ter beschikking der Maatschappij gesteld.

De bouw van winkel- en woonhuizen in de kampong Belawan werd met kracht voortgezet, vele gebouwen kwamen gereed en werden betrokken.

De kampong werd gebracht onder het toezicht van het plaatselijk bestuur der afdeeling Laboean-Deli.

Met den aanleg van gemetselde goten langs de wegen is men bezig.

De gouvernements-woningen voor eenige Europeesche en Inlandsche douane-beambten werden in gebruik genomen.

De trambaan, die, voor rekening van de British Deli and Langkat Tobacco Company limited, van Diski naar Rimboen, door de Maatschappij wordt aangelegd, nadert hare voltooiing. De oogst van de ondernemingen Rimboen, Lingga en Taboeran zal langs het nieuwe smalspoor worden afgevoerd.

De opneming der wegen in Deli en aangrenzende rijken kwam gereed, zij werd echter beperkt tot die wegen, welke gelegen zijn in het gebied van het thans bestaande spoorwegnet.

Verdere opneming, in verband met mogelijke uitbreiding van den spoorweg, werd tot later uitgesteld.

Op verzoek en voor rekening van Z. H. den Sultan van Deli werd, tegenover het nieuwe paleis van Z. H. even buiten Medan aan de lijn naar Deli Toewa, een zijspoor gelegd en aan dat spoor een wachtpaviljoen gebouwd.

Het zeer groote vervoer in het begin van het verslagjaar leidde tot het besluit om het station Medan en eenige haltes te vergrooten, meer rollend materiëel aan te schaffen, de waterverzorging te Medan uit te breiden enz.

Gedurende de eerste zes maanden hadden de slechte tabaksprijzen nog geen nadeeligen invloed op de totale opbrengst van het vervoer, dat integendeel zeer groot was. Ook gedurende de maand Juli en Augustus was de invloed ervan nog niet groot. Gedurende de vier laatste maanden van het jaar daarentegen, toen vele ondernemingen zeker ervan werden dat zij verliezen zouden lijden, nam het vervoer plotseling zeer sterk af.

Behalve de tabakscrisis had hierop nog invloed de handelscrisis in Penang en Singapore, waardoor vele Chineesche handelshuizen in die plaatsen hunne filialen in Deli introkken, terwijl ook door den slechten rijstoogst in Achter-Indië de prijzen van dat artikel snel stegen, waardoor het rijstvervoer eenigen tijd sterk verminderde.

De sterke achteruitgang der ontvangsten is grootendeels veroorzaakt door het bijna geheel ophouden van het vervoer van bouwmaterialen en van materialen voor tabaksschuren der ondernemingen. Vooral van deze laatste materialen, die over zee moeten worden aangevoerd, zal het vervoer spoedig moeten herleven, omdat zij onder den invloed van het tropische klimaat snel onbruikbaar worden.

Deze herleving zal op het vervoer per spoorweg direct van zeer gunstigen invloed zijn, omdat in het oude tabaks-district Deli, waarin de hoofdlijnen van den spoorweg gelegen zijn, geen der oude gunstig bekende ondernemingen gesloten wordt.

Alleen aan de uiteinden der zijlijnen neemt de inkrimping der cultuur grootere verhoudingen aan.

De in het vorig verslag medegedeelde voorloopige opgaven omtrent het Pensioenfonds zijn in werkelijkheid geweest:

het totaal der ontvangsten, verminderd met de uitgaven in 1890	*f* 35,374.08½
het totaal der bezittingen op Ult. December 1890 . . .	„ 127,961.60½
waartegenover staat schuld aan uitgetreden leden	„ 1,936.31½

Het verslag van dit Fonds over 1891 werd nog niet ontvangen.

Volgens de boeking hier bedraagt:

het totaal der ontvangsten ongeveer	*f* 34.000.—
het totaal der bezittingen op Ult. Dec. 1891 ongeveer .	„ 162.000.—

Evenals het vorige verslagjaar zal het noodig zijn, dit jaar een ruime afschrijving in toepassing te brengen op de post Huizen. Ook zullen dit jaar moeten worden afgeschreven de verleende subsidie voor een weg naar Padang en Bedagei en de gemaakte onkosten voor onderzoek van nieuwe zijlijnen en opname van verbindingswegen.

Het totaal dezer afschrijvingen bedraagt ruim *f* 138,000.

Uitbreidingen en Wijzigingen. Te Medan werd in het verslagjaar een begin gemaakt met de vergrooting van het station. Aan beide zijden van het bestaande gebouw wordt een vleugel bijgebouwd, terwijl aan de achterzijde een perronkap wordt aangebracht. De beide vleugels zijn nagenoeg voltooid.

Het stationsplein en de Noordelijke en Zuidelijke toegangswegen werden verbreed.

Op het emplacement werden de sporen tusschen den overweg in den Serdangweg en het stationsgebouw zoodanig gewijzigd, dat thans de treinen in de richting Belawan en die in de richting Timbang Langkat op een afzonderlijk spoor kunnen binnenkomen en vertrekken.

In de werkplaats werden de fundeeringen gelegd voor een hydraulische pers en voor een groote wielendraaibank.

Het haltegebouw te Diski werd door een nieuw vervangen. Ten einde aan de British Deli and Langkat Tobacco Company gelegenheid te geven tot aansluiting met haar smalspoor en aan de Deli Maatschappij tot den bouw van de ijzeren loods voor hare onderneming Paja Bacon, werd ook het emplacement eenigszins uitgebreid en de toegangswegen gewijzigd. Tevens werd aldaar een woning gebouwd voor een Europeesch halte-chef.

Het locomotiefpark werd uitgebreid met éene locomotief en het wagenpark met een nieuwen wagen van 20 ton draagvermogen, twee rijtuigen 1e en 2e klasse en een rijtuig 3e klasse.

Voorts werd voor rekening van aanleg der Selesseh-lijn nog één bagagewagen gebouwd.

Ontvangsten. De totale ontvangsten hebben bedragen *f* 1.310.761.24⁵ of per dagkilometer *f* 34.96.

De ontvangsten per dagkilometer waren in 1889 *f* 39,55 en in 1890 *f* 39.70. Hierbij moet in acht genomen worden, dat de lijn Timbang Langkat—Selesseh nu het geheele jaar in exploitatie was, waardoor het aantal dagkilometers vermeerderde van 33120 tot 37489, terwijl de opbrengsten van Timbang Langkat—Selesseh ver beneden het gemiddelde der oude lijnen bleven.

Reizigers. Een overzicht van het vervoer en de opbrengst per lijn geven de onderstaande opgaven.

Lijn.	Aantal.	Opbrengst.
Medan–Belawan	491491½	*f* 232156.32
Medan-Timbang-Langkat.	263675	„ 171669.75
Medan–Deli–Toewa. . . .	30668	„ 13208.99
Medan–Perbaoengan . . .	195589	„ 157731.81
Timbang-Langkat-Selesseh	47595½	„ 20784.98

De opbrengst per dagkilometer is geweest:

Lijn.	in 1890.	in 1891.
Medan–Belawan	*f* 31,56³	*f* 27,65⁴
Medan–Timbang–Langkat .	„ 22,14	„ 22,39⁷
Medan–Deli–Toewa	„ 3,57⁹	„ 3,01⁶
Medan–Perbaoengan	„ 11,93⁸	„ 11,37²
Timbang–Langkat-Selesseh	„ 6,34⁸	„ 5,00¹
Alle lijnen . .	„ 18,25⁷	„ 16,05

Op alle lijnen, behalve op Medan—Timbang Langkat, was dus de opbrengst, niettegenstaande het verkeer in de eerste helft van 1891 nog zeer sterk was, reeds minder dan in 1890.

Het totaal aantal vervoerde reizigers en de opbrengst bedroeg:

	Aantal *)	Opbrengst †)
1e klasse	26,299½	*f* 47,790,34
2e „	89,573½	„ 74,191,85
3e „	862,157	„ 473,569,66
Totalen. .	978,030	*f* 595,551,85

De opbrengst van het vervoer van *Bagage* bedroeg *f* 47094.47.

De opbrengst per dagkilometer is geweest:

Lijn.	in 1890.	in 1891.
Medan–Belawan.	*f* 2,69²	*f* 2,77
Medan–Timbang–Langkat .	„ 1,52²	„ 1,53⁵
Medan–Deli–Toewa. . . .	„ 0,22⁸	„ 0,16⁷
Medan–Perbaoengan . . .	„ 0,77⁸	„ 0,76³
Timbang–Langkat–Selesseh.	„ 0,26¹	„ 0,19¹
Alle lijnen. . .	„ 1,36⁴	„ 1,25⁶

Niettegenstaande de opbrengst per dagkilometer op Medan—Belawan en Medan—Timbang–Langkat nog vermeerderde, daalde die van alle lijnen van *f* 1,36 tot *f* 1,26, hoofdzakelijk tengevolge van het grooter aantal dagkilometers in 1891.

Het totaal gewicht der vervoerde bagage bedroeg 2406 ton.

De opbrengst per ton was *f* 19,57 tegen *f* 19,29 in 1890. Bijna geheel in dezelfde verhouding steeg het aantal kilometers, dat elke ton bagage gemiddeld doorliep, van 19,483 in 1890 tot 20.263 in 1891.

Het vervoer van *Vrachtgoederen* bracht op *f* 613272,39⁵, waarvan aan Tabaksvervoer en aan gewoon Vrachtgoederenvervoer *f* 114938,49 en *f* 498333,90½.

In December 1890 werden van den 1890er tabaksoogst vervoerd 114 ton met een opbrengst van *f* 824,98. Het vervoer in December 1891 behoorde tot den 1891er oogst. Van den 1890er oogst werden dus verzonden 14474 ton, met een opbrengst van *f* 115048,21, derhalve meer dan van den 1890er oogst 3332 ton met een meerdere opbrengst van *f* 27730,35.

De opbrengst van het totale goederenvervoer per dagkilometer is geweest:

Lijn.	in 1890.	in 1891.
Medan–Belawan	*f* 46,33¹	*f* 44,90⁴
Medan–Timbang–Langkat .	„ 18,71	„ 18,01¹
Medan–Deli–Toewa	„ 3,15	„ 2,48
Medan–Perbaoengan	„ 4,85²	„ 5,70⁶
Timbang–Langkat–Selesseh.	„ 2,23⁵	„ 2,05⁴
Alle lijnen . .	„ 18,30⁶	„ 16,35⁹

De opbrengst per dagkilometer ging derhalve, vergeleken bij 1890, op elke lijn achteruit, behalve op Medan—Perboengan.

Het totaal aantal vervoerde tonnen bedroeg 121,930, of 5885 minder dan in 1890.

De opbrengst per ton was *f* 5,03 en elke ton

---

*) Deze totalen zijn kleiner dan de opgaven van het verkeer op elke lijn te zamen geteld, omdat onder die opgaven de reizigers die op twee of drie lijnen reisden, twee of driemaal voorkomen.

†) Hieronder is niet begrepen de opbrengst der abonnementskaarten ad f 331.—, van het vervoer van zieken ad f 328.— en de extra-treinen ad f 5487.53.

goederen doorliep gemiddeld 30,039 kilometer. In 1890 waren deze cijfers *f* 4,74 en 30416 kilometer of *f* 0,29 minder en 0,377 kilometer meer. Deze met elkander strijdige uitkomsten, — nog te meer als men in aanmerking neemt de ingevoerde tariefverlagingen — moeten daaraan worden toegeschreven, dat het duurdere vervoer van tabak met 3332 ton toenam, terwijl het goedkoopere vervoer van bezaagd- en ruw hout en ataps sterk verminderde.

Diversen. Aan diversen werd ontvangen:

Verpachting buffetten en warongs.	*f*	4947,38
Opbrengst aanplakbiljetten. . . .	„	101,92⁵
Opbrengst verkochte drukwerken.	„	1433,50
Huur van loodsen	„	4320,—
Opslagloon en staangeld	„	1646,94
Winst op uitgevoerde werkzaamheden voor derden in de fabriek	„	770,93
Winst op verkochte magazijnsartikelen	„	1035,21
Winst op verkocht brandhout. .	„	834,40
Winst op uitgevoerde werkzaamheden door de afdeeling Weg en Werken.	„	1355,78⁵
Interest van in Indië geplaatste gelden	„	353,82
Desconto's op verzonden wissels .	„	149,62
Koersverschillen	„	13361,09
Diversen	„	189,40
Totaal.	*f*	30500.—

Na de sluiting van de herstelplaats voor stoom- en andere werktuigen werden weder zooveel mogelijk werkzaamheden voor derden in de fabriek uitgevoerd en bedroeg de hierdoor behaalde winst *f* 770,93 tegen *f* 2,37 in 1890.

De schommelingen van den dollarkoers waren niet zoo groot als in 1890 en het verschil tusschen den koers van den dag en dien, waartegen de dollar door de Maatschappij werd aangenomen, kon dus geringer zijn zonder risico te loopen. De post „Koersverschillen" is dan ook lager dan in 1890.

(Wordt vervolgd.)

Neutrale Mogendheden in 1870 en in den aanstaanden Oorlog.

Jhr. Mr. R. De Klerck gaf in de vergadering van de *Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap*, in den avond van 14 April ll. te Rotterdam, eenige beschouwingen over de gedragslijn der neutrale mogendheden gedurende den Fransch-Duitschen Oorlog van 1870—1871, in verband met Frankrijks tegenwoordige politieke stelling in Europa.

Dit onderwerp had een vrij talrijk gehoor in de *Loge* vereenigd, waartoe o. a. behoorden de bekende beoefenaar van het oorlogsrecht, generaal Den Beer Poortugaal en verder de oud-Minister Havelaar en de gep. luit.-generaal Jhr. Klerck.

In het eerste gedeelte zijner voordracht hield de heer De Klerck zich hoofdzakelijk bezig met de houding der neutrale mogendheden in het jaar 1870, waartoe ook Nederland behoorde.

De meeste Staten beschermden hun neutraliteit door hun legers, zoo ook Nederland, dat daartoe verschillende bepalingen had voorgeschreven. Die zg. beschermde neutraliteit was z. i. de beste wijze van onzijdigheidsbetoon voor kleine Staten. In die gedragslijn kan het opstellen van troepen aan de grenzen en het nederzetten van observatie-korpsen geen aanstoot hoegenaamd aan de oorlogvoerende mogendheden geven, mits men maar een scherp onderscheid make tusschen beschermde en gewapende neutraliteit. Immers, heeft de gewapende onzijdigheid een provocant karakter, dan zou zij de veiligheid van den oorlogvoerenden Staat bedreigen.

Spreker ging de houding van verschillende mogendheden bij het begin van den Fransch-Duitschen Oorlog na. De positie van Zwitserland en België was vooral zeer gevaarlijk, en toch was Belgie's houding zeer correct, zoowel ten opzichte van het verbod tot vervoer van militairen der oorlogvoerende partijen over zijn grondgebied, als ten opzichte van het beletten van een voortzetting van den strijd op dat territoir.

Hier te lande werden de neutraliteitsbepalingen ten aanzien van het terugzenden van soldaten niet zoo nauwgezet gehandhaafd als in België.

Als zeer karakteristiek vermeldde hij de reserve van de Amerikaansche Staten, dat de pers en de individuen vrij bleven in hun critiek op de oorlogvoerende partijen.

Tactvol handhaafde z. i. ook Zwitserland de neutraliteit; maar minder gelukkig deed dit Luxemburg, dat daardoor in moeilijkheden geraakte met Duitschland, wat tengevolge had dat Duitschland een commissaris naar het Groothertogdom zond en het exequatur van den Franschen vice-consul werd ingetrokken. Ook wees hij nog op het meeningsverschil tusschen Engeland en Pruisen over het vervoer van wapenen en munitie door Engelsche particuliere handelshuizen, waarvoor het Gouvernement zich niet verantwoordelijk kon stellen, een standpunt ook door ons ingenomen.

Ook behandelde hij verschillende quaesties van volkenrechtelijken aard, die gedurende het beleg van Parijs rezen, zooals: de verplaatsing van onderscheidene diplomatieke zetels van Parijs naar Tours, de standplaats van het Gouvernement der nationale verdediging, hoewel de diplomatieke gebruiken gevorderd hadden, dat de diplomatie er gedurende het beleg ware gebleven om de onderdanen van hun land te beschermen, gelijk onze toenmalige gezant, baron v. Zuylen, terecht begreep, door trouw op zijn post te blijven; de weigering van von Bismarck van vrijheid van correspondentie aan de diplomaten, behalve die van Amerika, en de weigering om de onderdanen der neutrale mogendheden de stad te doen verlaten, beslissingen die echter niet waren aftekeuren.

Dat de neutrale mogendheden in 1870 haar bons offices aan de strijdvoerende Staten aanboden ter voorkoming van verder bloedvergieten, was uit een volkenrechtelijk oogpunt niet als een ongepaste inmenging, zooals Duitschland het aanbod opvatte, te beschouwen.

De verpletterende nederlagen aan Frankrijk toegebracht, moedigden evenwel de aanbieding van interventie, waaraan alleen graaf Von Beust, wegens zijn vijandige gevoelens jegens Duitschland ernstig dacht, niet aan, zoodat Frankrijk, geheel aan eigen strijdkrachten overgelaten, als het ware werd gedwongen tot den vrede.

In het tweede gedeelte zijner historische staatkundige verhandeling behandelde de heer Klerck de politiek van Frankrijk na den vrede en somde hij de oorzaken op, die in den aanvang van het vredestijdperk tot een snelle opkomst van Frankrijk hadden geleid of medegewerkt en later de geïsoleerde positie van dat land in de rij der Europeesche mogendheden hebben in de hand gewerkt. Tevens wees hij op de gebeurtenissen en verwisselingen in de staatkunde en de regeeringspersonen, die de kansen op hervatting van den oorlog of versterking van den vrede bepaalden. Omtrent hetgeen in dit opzicht in het jaar 1875 voorviel, werden merkwaardige bijzonderheden medegedeeld, ook wat betreft het zoeken van Frankrijk naar een bondgenootschap, waarvoor het Rusland wist te winnen, zonder dat het ooit tot een formeele alliantie leidde tegenover het Drievoudig Europeesch verbond van Duitschland, Oostenrijk en Italië.

Trouwens, von Bismarck zag niets liever dan Frankrijk in een geïsoleerde positie, welke zeer werd bevorderd door Frankrijks nationale politiek in het Oosten, waardoor aan Frankrijk strijdkrachten werden ontnomen, en door de Tunesische Quaestie, die een verbond met Italië tegenhield.

Ook door de weifelende houding van Frankrijk in Egypte is met Engeland een klove ontstaan, die niet gemakkelijk is te dempen.

Spreker liet de verschillende Fransche ministeries in hun verhouding tot de mogendheden, met name Duitschland, de revue passeeren, o. a. opmerkende, dat de val van Boulanger aan Frankrijk recht gaf met meer gerustheid de toekomst in te gaan onder de vredelievende staatkunde van president Carnot.

Zeker was het ook dat tusschen de Russisch-Fransche coalitie en de versterking der strijdkrachten van Duitschland een nauw verband bestond.

Dat Frankrijk niet dadelijk na 1875 uit zijn geïsoleerde positie is verlost, lag aan zijn wisselvallige staatkunde, hoewel thans Frankrijks positie in Europa weer verzekerd was, dank het buitenlandsch beleid van mannen als Ribot, Flourens e. a.

De vredestoestand zal echter niet lang duren, daar de toestand niet anders te handhaven is dan door zware militaire offers.

Vandaar de plicht voor de kleine Gouvernementen te waken tegen het gevaar om in den strijd te worden gemengd. Zoo kan onze neutraliteit geschonden worden, al is een invasie op ons gebied onwaarschijnlijk, door het trekken van Duitsche troepen in Limburg. Daarom behooren onze strijdkrachten zoo te zijn geregeld, dat men zich zal wachten ons in den strijd te mengen.

En dan is het te betreuren dat de versterking dier krachten steeds op verzet in de volksvertegenwoordiging stuit, hetgeen is toeteschrijven aan onvoldoende bekendheid met de omstandigheden, waardoor wij in een oorlog gewikkeld kunnen worden. En inderdaad schuilt het grootste gevaar hierin, dat wij in een a. s. Europeeschen oorlog onze onzijdigheid niet zullen kunnen handhaven. Een krachtig veldleger is dan ook de eenige weg om ons te behoeden voor het gevaar van in den oorlog te worden betrokken.

Dit eischt ons volksbelang. En dit ontwikkelende, voegde spr. daarbij een woord van protest tegen den raad, dat wij ons moeten aansluiten bij de Triple Alliantie met front naar Frankrijk. Dat zouden wij niet kunnen doen dan ten koste van onze onafhankelijkheid en zou het begin zijn van onze toetreding tot het Duitsche Rijk.

Neen, veeleer moeten wij onze eigen weermiddelen versterken, willen wij onze onafhankelijkheid bewaren en de ernstige verwikkelingen met vertrouwen tegemoet kunnen zien.

Een krachtig applaus ging na deze woorden uit de vergadering op, wier gevoelens de voorzitter vertolkte toen hij Jhr. de Klerck dank betuigde voor zijn belangwekkende historische beschouwingen, toegelicht met uitvoerige citaten

Wegens het vergevorderde uur was er slechts gelegenheid tot het maken van korte opmerkingen en het vragen van beknopte inlichtingen aan den inleider, waarvan echter geen der aanwezigen gebruik maakte.

Wisselkoersen.

Medan, 18 Juni.

AMSTERDAM	6/m.d°.	Bank	180
„	6/m.d°.	Partic.	184
„	Zicht	Bank	177
„	„	Partic.	181
LONDEN	4/m.z.	Bank	2–11⅝
„	6/m.z.	Cred.	3–⅜
„	4/m.z.	„	3–⅛
PARIJS	Zicht	Bank	368
DUITSCHLAND	„	„	297
JAVA	„	„	180

Telegrammen.

LONDEN, 13 Juni 1892.

Na een heftig debat van drie dagen heeft de Italiaansche Kamer den Minister-President het gevraagde crediet verleend, noodig voor den loopenden dienst gedurende zes maanden.

LONDEN, 14 Juni.

De *Imperial British East Africa Company* is op het punt Uganda te verlaten, wegens gebrek aan geld. De „Times" dringt er bij Lord SALISBURY voor de eer van Engeland op aan tusschenbeide te komen, en te voorkomen dat anderen zich van het land meester maken.

LONDON, 13th June 1892.

After three days anxious debate, the Italian Chamber has granted the Premier's demand for six months' supply for the Public services.

LONDON, 14th June.

The Imperial British East Africa Company is about to abandon Uganda, as funds are exhausted. The *Times* urges Lord Salisbury, for the sake of the honour of England, to intervene and prevent others taking the country.

Reutertelegrammen in de Indische bladen.

Rangoon, 23 Mei. De cholera heerscht vrij hevig in het zuidelijk deel van deze stad. Verscheidene sterfgevallen zijn gedurende de laatste twee dagen voorgekomen.

Simla, 31 Mei. De cholera blijft verschrikkelijk woeden te Srinagar. Van den 7den tot den 28sten jl. stierven van de 4728 aangetastten 2542.

Simla, 6 Juni. De cholera begint hier eenigszins te verminderen. Van den 1sten tot den 4den Juni werden 1186 personen aangetast, waarvan er 836 stierven. Het gemiddelde sterftecijfer per dag wordt iets lager. Alles te zamen genomen zijn er tot heden, de omstreken mede gerekend, ver over de 4000 menschen aan deze ziekte gestorven.

Bombay, 7 Juni. De berichten omtrent den hongersnood, die heden avond bekend gemaakt werden, toonen aan, dat in alle noodlijdende districten regen is gevallen en dat de graanverstrekking voldoende is. Echter heerscht er nu cholera in alle noodlijdende dorpen.

DELI 18 JUNI 1892.

ONZE NIEUWTJES.

R. C. Gemeente.

Zondag den 19den dezer, zal er des ochtends ten 7 ure, Godsdienstoefening gehouden worden in de pastorie van de R. C. Gemeente alhier.

W. J. STAAL,
Pastoor.

TABAKSVERKOOPEN.

Sumatra-Tabak

bij de Deli Maatschappij te Amsterdam volgens telegram dd. 15 Juni 1892.

4684 pakken der Deli Maatschappij dooréén

				à
Senembah Maatⁿ./BK	633	pn.	(Batang Kwis)	106 c.
Deli Langk. Tab. Mⁿ. St. Cyr/Deli	450	„	(St. Cyr)	„ 105
AB/Deli	725	„	(Helvetia)	„ 143
S&R/B/Deli	490	„	(Rott. B)	„ 60
GE/Langkat	600	„	(Bindjey Estate)	„ 57
TS/Langkat	500	„	(Tandj. Slamat)	„ 145
M&K/Langkat	480	„	(Namoe Trassi)	„ 57
WB/Langkat	305	„	(Tjinta Radja)	„ 205
M&G/Padang/Deli	230	„	(Ram-boetan)	„ 150

Opgehouden:

Senembah Maatschⁿ/BK	466	pn.	(Batang Kwis)	„ 147
Medan Tab. Maatⁿ/T R Deli	632	„	(Two Rivers)	

Vroeger werden nog verkocht:

K S/B	280	pn.	(Kampong Bahroe)	à 132⁸¹/₁₀₀ c
KS/B	180	„	(„)	„
COL Langkat	218	„	(„)	„ 20 „
T. Poetih T.A.S.	333	„	(Tanah Poetih)	„ 23¾ „

bij de Deli Batavia Maatschappij volgens telegram dd. 13 Juni 1892,

Deli Bª Mⁿ/TH/Deli, H/Deli	483	pn.	(Tandem Hilir)	à 82 c.
„ /TL/Deli, Deli/L	964	„	(Timb. Langkat)	„ 120 „
„ /G/Deli	555	„	(Ged. Djohore)	„ 105 „

bij de Amsterdam Deli Comp. te Amsterdam,

ADC/A	460	pn.	(Gloegoer)	à 145 cts.
„ /B	448	„	(Bekri)	„ 55 „
„ /IH	493	„	(Amplas)	„ 125 „
„ /SB	567	„	(Padang Boelan)	„ 55 „
S/Langkat	162	„	(Serapit)	„ 95 „

bij de Heeren Gebr. Hartsen te Amsterdam,

Gambir/Deli	561	pn.	à 150 cts.
Namoe Soero/Deli	625	„	„ 100 „

Deli-Spoorweg-Mⁿ. Opbrengst vervoer op de in exploitatie zijnde lijnen **Belawan — Laboean — Medan — Timbang-Langkat-Selesseh — Deli-Toewa — Bobongan** gedurende de maand Mei 1892.

Opbrengst reizigersvervoer	*f*	33137.24
„ goederen, vee, rijtuigen, enz.	„	55839.79
„ diversen	„	1666.89½
Totaal	*f*	90643.92½

Mails.

Gisteren werd per s.s. „Swaerdecroon" een *Java-mail* ontvangen, loopende tot 11 dezer.

Volgens uit Penang ontvangen bericht vertrekt de *Negapatam-mail* voortaan elken Woensdag om de veertien dagen van daar.

Politie-rol.

Veroordeeld werden op den 16en Juni 1892:

de Javanen *Jassim*, *Ketjil*, *Ardali* en *Leman* tot 1 Maand krakal wegens desertie;

de Chineezen *Tjong A Hoi*, *To A Liang* en *Ng A Tja* en de Javanen *Ioep*, *Ajad* en *Kinal* tot id., wegens rondzwerven;

de Javaan *Alie* tot id., wegens het toebrengen van slagen;

de Chineezen *Au A Bo*, *Kang Mak Seng*, *Te Choie Ak*, *Lim A Thang*, *Jim A Ngam* en *Chie A Taij* tot 12 dagen, wegens dienstweigering;

de Javaan *Singokromo* tot id., wegens luiheid;

de Javaan *Assan* en de Jav. vrouw *Moessie* tot 7 dagen, wegens het toebrengen van slagen;

de Chinees *Thio Choei* tot id., wegens het binnendringen in een andermans eigendom, en

de Kling *Kingosamij* tot 6 dagen, wegens het beschadigen van een andermans eigendom.

Uit de *Straits-Times* bemerken wij, dat de Reuter-telegram dato 12 Juni, voorkomende in ons nummer van ll. Woensdag en luidende:

„President Harrisson has been *renominated* for „the Presidentship of the United States, on „first ballot"

moet gelezen worden:

„President Harrison has been *nominated* for the „Presidentship on the first ballot"

hetgeen geheel iets anders beteekent en waarmede bedoeld wordt, dat President Harrison bij de eerste stemming tot *Candidaat* voor het presidentschap werd gesteld.

Daar de Heer Harrison een „goudman" is, twijfelt de *Straits-Times* aan zijne benoeming en meent dit blad dat de heeren Hill of Cleveland (democraten) meer kans hebben dan hij.

De aansluiting van den Atjeh-kabel aan het telegraafkantoor kwam den 16en tot stand. Dien morgen werd de eerste telegram aan den Gouverneur van Atjeh overgeseind.

Voor het publiek is de lijn nog niet geopend, het kabelhuisje is nog niet gereed.

De schaarschte aan Atap is tegenwoordig zoo groot, dat men genoodzaakt is ze per stoomer te laten komen. Per ss. „Siak" werden gisteren voor een expediteur te Belawan 50000 stuks uit Assahan aangevoerd.

Zooals men uit achterstaande annonce zal zien, heeft de Hoofd-agent der Kon. Paketvaart Maatschappij te Batavia — waarschijnlijk naar aanleiding van het in ons blad van 25 Mei voorkomend extrefilet — bepaald, dat de retourbilletten Belawan-Batavia voortaan *zes weken* in plaats van een maand geldig zullen zijn.

Onze lezers zullen dit bericht zeker met genoegen lezen en de bereidvaardigheid der Maatschappij om het reizend publiek ter wille te zijn, op prijs stellen.

Wij vertrouwen dat deze mildere bepaling menigeen zal uitlokken voor genoegen of tot herstel van gezondheid een uitstapje naar Java te maken, en dat de Paketvaart zoodoende eenige vergoeding zal vinden voor de gedane concessie.

In de openbare lagere school had gisteren in tegenwoordigheid van de schoolcommissie en verscheidene ouders de z. g. openbare les plaats, waarmee de jaarlijksche cursus eindigt. Daar de Resident verhinderd was daarbij tegenwoordig te zijn, reikte de Heer Herckenrath, als oudste lid der commissie, met een toepasselijk woord de prijzen uit, nadat hij eerst hulde had gebracht aan den ijver en de plichtsbetrachting van H.H. onderwijzers. Daar de bataillons-muziek in den tuin aanwezig was, amuseerde de jeugd zich uitmuntend en trok ten ongeveer 12 Uur huiswaarts. De ingetreden vacantie duurt tot 4 Juli.

Het volgende is nog ontleend aan het verslag der alg. vergadering van de **Kon. Ned. Mⁿ. tot Expl. van Petroleumbronnen**, voorkomende in *het Vaderland*.

Op enkele vragen antwoordde de directeur. Wat den toestand der Mpij. betrof, zouden er weinig industrieele instellingen gevonden worden, die op zoo sterken grondslag berusten als deze Mpij., en dat nergens zoo weinig risico bestaat als hier. De petroleum is verrassend overvloedig. Een tweede bron is opzettelijk op grooten afstand van de eerste geboord die nog meer dan de eerste bevat. Beide overtreffen vergelijkenderwijs de Amerikaansche in productie-vermogen. De directie meende ook deze productie nog te kunnen vermenigvuldigen. Er werd reeds voor *f* 36.000 per maand afgeleverd. De qualiteit der olie is zeer goed.

Penang en Deli gebruiken thans reeds veel olie, en bij den prijs, waarmede Amerika niet kan concurreeren, wordt goede winst gemaakt. Het eenige risico is gevaar van brand. Ontploffingen kunnen niet veel schade veroorzaken. De mededeelingen van het bestuur werden voor kennisgeving aangenomen.

De heer Bouricius wenschte uitbreiding van kapitaal door een obligatie-leening, zoodat de aandeelhouders alle winsten hebben. De voorzitter, de heer Levyssohn Norman, deelde mede, dat dit niet geschieden kon, aangezien de Maatschappij geen eigendommen bezit, die voor hypotheeair verband kunnen dienen. De heer Capadose vroeg inlichtingen omtrent de noodzakelijkheid van kapitaalsvergrooting, aangezien in het prospectus gezegd wordt, dat de Maatschappij 1600 kisten kan produceeren. De directeur zeide, dat dubbele machines noodig zijn bij eventueel defect der eenig werkende. Daarenboven wordt de petroleum verkocht op cognossement van 4 maanden, wat met de tegenwoordige productie *f* 50.000 verlies 's jaars oplevert, bij voldoend kapitaal kan dit verlies vermeden worden. Daarbij zijn groote voorraden fusten zwavelzuur enz., alsmede een stoomboot noodig, hetgeen *f* 400.000 zal vereischen.

Aan het verslag over den toestand van Handel, Scheepvaart en Nijverheid te Amsterdam in 1891 ontleenen wij het volgende:

Met Engeland bestond een levendig handelsverkeer, eensdeels door den grooteren aanvoer van steenkolen, anderdeels door den ongehinderden uitvoer van vee. Het transitoverkeer over dit land met die streken, waarmede geen directe verbinding onderhouden wordt, nam echter wederom af ten gunste van Hamburg, Bremen en Antwerpen als eindpunten der groote Duitsche stoomvaartlijnen. Bovendien begint de handel Londen zooveel mogelijk te vermijden, doordien hooge werkloonen en „dockcharges" de onkosten van overlading aldaar onevenredig opdrijven.

Dat de even vóór de invoering der verhoogde tarieven sterk opgedreven uitvoeren naar de Vereenigde Staten in het jaar 1891 een belangrijke daling zouden ondergaan, werd algemeen verwacht. De exportcijfers wijzen dan ook aan, dat de waarde van den uitvoer onzer stad naar Noord-Amerika bijna tot de helft verminderde, te weten van 14½ tot 7½ millioen dollars. Bij nadere beschouwing blijkt echter, dat het artikel tabak alleen bijna 7½ millioen achteruitging (van $ 8,251,939 tot $ 873,247), terwijl alle andere artikelen gezamenlijk zelfs nog $ 451,287 meer dan in het jaar 1890

welk bedrag hoofdzakelijk door diamanten, ...ier en specerijen vertegenwoordigd wordt. ...bak betreft, mag op goede gronden aan... worden dat Amerika in het jaar 1892 ...s kooper aan onze markt zal optreden, ...n minste de qualiteit van den Sumatra... ...de eischen der consumenten voldoet, daar ...len in Amerika reeds belangrijk geslonken ...k voor andere artikelen zijn de vooruit... ...aldaar, de omstandigheden in aanmerking ...niet ongunstig te noemen.

...nnen van Sumatra blijkt, dat de meest ...kersverbouwing geschikte gronden reeds in ...genomen zijn. De vele nieuw opgerichte ...ingen leverden daardoor over het geheel ...t van mindere qualiteit, hetwelk boven... ...cht de mededinging der Borneo-soorten ...d. Een ruime oogst van minder goede ...teld veroorzaakte lage prijzen. Vele ta... ...schappijen maakten zelfs hare kosten niet ...enkele moesten tot liquidatie overgaan. ...volge gingen de koersen sterk achteruit, ...elijke verliezen werden hier ter stede in ...anden geleden.

...andere Indische cultuurondernemingen bleef ...trouwen bestaan. In 1891 werden te ...m opgericht 19 Oost-Indische cultuur... ...ouwondernemingen; met een maatschap... ...pitaal van *f* 15,777,000.—, waarvan bij ...ling *f* 10,102,000.— geplaatst was. Bo... ...werd het kapitaal van drie bestaande ...atschappijen te zamen met *f* 163,000.—

...staande tabel doet zien, welk een voorname ...sterdam voor de in Nederland gevestigde ...uur- en landbouw-maatschappijen inneemt.

1 ...ZETEL TE:	2 Aantal Maatschappijen.	3 Maatschappelijk kapitaal.
...kam	98	*f* 83,768,000
...dam.	20	„ 14,025,000
...enhage	17	„ 16,309,000
...t	3	„ 645,000
... .	2	„ 630,000
... .	2	„ 450,000
...erdam	1	„ 400,000
...gen	1	„ 345,000
...rik	1	„ 240,000
... .	1	„ 180,000
...rveer	1	„ 120,000
	147	*f* 117,112,000

...ent den toestand van West-Indië valt nog ...el gunstigs te melden. De Surinaamsche ...ies blijven gebukt gaan onder gebrek aan ...ie werkkrachten. Men koestert thans echter ...e verwachtingen van Javaansche immigratie; ...ren, welke hiermede genomen werden, zijn ...elijk goed geslaagd.

...China komt het bericht dat te Chinguo de ...ge zijn twee Engelsche vrouwelijke zendelingen ...ot gruw is aangevallen, en dat de dames ...wood ontkwamen, terwijl te Kienning een ...shospitaal werd vernield, nadat de zieken en ...rsoneel gevlucht waren.

...e jaarlijksche, den 31ⁿ Mei te Hongkong ...en vergadering der *„Société Française des ...ages du Tonkin”* liet de voorzitter, de ... P. Chater, zich zeer hoopvol uit over de ...chten der Maatschappij. De op grooten ...ondernomen voorbereidende werkzaamheden, ...ij waren bijna gereed en hij verwachtte, ...den loop van een paar maanden de Maat... ...ij niet alleen in staat zoude zijn hare ...e uitgaven te bestrijden, maar zelfs een ...s op zijde te leggen, waarmede zou kunnen ...ld worden volgens latere beslissing.

...rikeroogst op Mauritius zal naar schatting ...r slechts ongeveer 60000 ton bedragen ...geveer de helft van de gewone opbrengst.

...geland werd Woensdagochtend 18 Mei in ...ol een aardbeving opgemerkt. De trilling ...rscheidene seconden aan, en ging vergezeld ...e geluid, dat aan een verwijderd gerommel deed ... Een half uur later werd te Helton een ...ing waargenomen, welke de huizen deed ...en, zoodat de voorwerpen van den wand

...gekomen en vertrokken passagiers.

...l dezer per *„Hokwei”* naar Penang, de Heeren ...ell en Blooker.

...l. per *„Rosa”* van Penang, Geene.

...l. per *„Sumatra”* van Singapore, de Heer ...onner; van Assahan, de Heeren Krummer, ...oelhardt, Kummer en de Luitenant Chinees ...n Assahan.

...l. per *„Seine”* naar Singapore, de Heeren ...G. Uren en Collier.

...l. per *„Hebe”* van Singapore, de Heeren ...lin en Mathieu.

...l. per *„Avagyee”* van Penang, de Heer ...heodorus Tesschau Jr.

...l. per *„Swaerdecroon”* van Batavia, de ...deroff, Lange en Klee, H. M. troepen en ...melingen.

...l. per *„Siak”* van Singapore, Geene.

...l. per *„Rosa”* naar Penang, Geene.

...l. per *„Sumatra”* naar Assahan, de Heer ...ing, en ± 130 koelies.

...ine Kroniek. De RESIDENT en de Contro... ...Laboean begaven zich eergisteren naar Bela... in verband met eene eventueele verplaatsing ...schmarkt van Laboean naar eerstgenoemde ... — De Ass.-Resident, A. H. WESTRA, ...tgenoote, benevens de Controleur van Medan, ...ken den 15ⁿ per Gouv. stoomschip *„Ternate”* ...e kustplaatsen. — De ingenieur 2ᵉ kl. J. F. ...ERLAAR, is overgeplaatst naar Soerabaja. — ...LTON vertrekt heden op dienstreis naar Assahan. ...n vroegere stadgenoot, Mr. G. W. UHLENBECK, ...n auditeur-militair te Willem I, is voorgedragen ...substituut officier van justitie te Batavia. — De secretaris van Atjeh en Onderh., A. T. T. D. BOUTMY, heeft wegens ziekte een tweejarig verlof naar Europa aangevraagd. — De kapitein der Inf., P. W. STORT, vertrekt volgens de *Soer. Ct.* binnenkort met verlof naar Europa. — De ambtenaar bij den burg. dienst, K. W. GISOLF, is benoemd tot aspirant-controleur bij het binnl. bestuur. — De alhier in garnizoen zijnde Off. v. Gez. G. SLOTEMAKER heeft de pokken in lichten graad. De ziekte heeft gelukkig een zeer goedaardig verloop. — Morgen vertrekken de Heeren P. SCHEFFER, inspecteur v/d telefoon, en FISSER, vendumeester, via Batavia naar Europa. — Naar wij vernamen heeft men in Assahan in 't geheel geen last van ziekte in de bibit.

Straits Nieuws.

Hr. Ms. Oorlogsstoomschip „Bali,” Commandant de Luit. ter zee 1ᵉ kl. Zwaanshals, kwam den 11 Juni van Oleh-leh te Penang binnen om herstellingen van een der stoomketels te ondergaan.

—

Den 13ᵉⁿ jl. kwam Stanley's operagezelschap per s.s. Bundhara te Penang aan en gaf zijn openings-voorstelling dienzelfden avond in de Town-hall.

—

Er heeft den 12ᵉⁿ en 13ᵉⁿ Juni groote opgewondenheid onder het publiek te Penang geheerscht, veroorzaakt door het gerucht, dat de *Chartered Mercantile Bank* op het punt stond hare betalingen te staken. Tengevolge daarvan waren velen, voornamelijk Inlanders, zoo verlangend van de noten der bank af te komen, dat sommigen ze zelfs met 25% verlies van de hand zetten. Toen de Heer Moir, de Manager der C. M. B., dezen staat van zaken vernam, liet hij op den 13ᵉⁿ de bank 's morgens om 8 uur openen en politie-agenten aan de deur zetten om de menigte te beletten in massa binnen te dringen. Kort daarop begon de toeloop. De bank was volkomen in staat er het hoofd aan te bieden, daar er eene groote voorraad contanten was. De opgewondenheid was tegen den middag geheel bedaard, waarna bleek dat er voor niet meer dan ongeveer $ 200.000 banknoten ter inwisseling waren aangeboden.

—

Uit Singapore meldt de *Straits-Times:*

Nadat de Aziatische houders van noten der *Chartered Mercantile Bank* een Zondag er aan besteed hadden om elkander door ongegronde praatjes angstig te maken, deden zij Maandag jl. een „run” op de bank. De banknoten werden tegen zilver ingewisseld, zoo vlug als dit laatste maar kon geteld worden.

Daar de banken in de Straits, die noten circulatie hebben, hoewel verschillend naarmate van de conditien in hun „Charter” vermeld, evenwel toch alle verplicht zijn eene grootere dekking voor hunne noten te hebben, dan hunne gewone verplichtingen medebrengen, berust eene dergelijke paniek alleen op onwetendheid.

—

Volgens de *Pinang Gazette* worden de vooruitzichten van Penang hoe langer hoe schitterender. Zoo is er nu een plan in wording om er een groot steenkolen-depot voor den handel te vestigen. Jaren geleden schreef de kapitein van het s.s. „Hooghly” in een rapport, dat hij te Trang op de Siameesch—Maleische kust, een 130 mijlen ongeveer van Penang, zich trachtte te voorzien van brandstof en dat bij die gelegenheid sommige inboorlingen eenige klompen steenkool aan boord brachten, die inderdaad zeer goed was.

Toevallig werd deze passage naderhand en wel nu zes jaar geleden, gelezen door den mijn-ingenieur Mc. Gregor, die er geen gras over liet groeien e dadelijk naar de aangeduidde plaats vertrok, waar hij een jaar lang onderzoekingen deed en ook werkelijk steenkool vond. Ofschoon de heer Mc Gregor toentertijd geen concessie kon krijgen en zich met andere zaken bezig hield, vergat hij toch de steenkolen niet en nu kort geleden heeft hij niet alleen eene groote concessie gekregen, maar ook den invloedrijken steun van personen als Z. M. den Koning van Siam, de eigenaars der Holtlijn, den heer Bogaardt en „last not least” van de Rothschilds. De heer Mc Gregor verwacht nu van Trang een jonk, geladen met ligniet, dat dan in het openbaar zal beproefd worden in de Penang Foundry, terwijl de resultaten der proef zullen worden gepubliceerd.

—

Volgens berichten uit Pekan heeft de Panglima Moedah van Djempol eene gouvernementsboot, die, geladen met provisiën en benoodigdheden, de rivier opvoer, onderschept en zich meester gemaakt van eene groote hoeveelheid rijst, gedroogde visch en tabak. Naar men meent heeft hij zijn hoofdkwartier te Tandjong Terpai.

—

Miss Jewel Deane, die kort geleden ook Deli met haar „Concert-Party” heeft bezocht, is te Calcutta overleden.

—

Van het vrijwilligercorps, dat men zich voorstelde te Penang op te richten komt niets, daar Majoor Mc. Callum, die gedeeltelijk dáárvoor te Penang was, oordeelde, dat de financieele toestand der Kolonie het niet veroorloofde.

De *Java-Bode* ontving de volgende particuliere telegrammen.

AMSTERDAM, 9 Juni.

De oud-minister van Binnenlandsche Zaken Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman is door de Provinciale Staten van Gelderland tot lid der Eerste Kamer gekozen.

De tijding dat Emin-pacha is overleden is bevestigd.

Het gerucht loopt dat de Czaar den Keizer van Oostenrijk te Weenen een bezoek zal brengen.

AMSTERDAM, 10 Juni.

De Koningin heeft heden den eersten steen gelegd van het nieuwe academiegebouw te Utrecht; bij deze gelegenheid hebben daar groote feestelijkheden plaats.

Voor het bezoek van het Hof aan de stad en provincie Groningen is het volgende programma opgemaakt:

Dinsdag 21 Juni te 11 u. 20 m. aankomst te Groningen. Des namiddags 2 uur rijtoer door en om de stad en bezoek aan de Matinée Musicale, aangeboden door de Vereeniging „De Harmonie” te Groningen. 6½ uur: Diner in het Regeeringshotel. 8½ uur: Serenade aan Hare Majesteiten, door de studenten te brengen aan het Regeeringshotel. 9¼ uur: Rijtoer door de stad, ter bezichtiging der illuminatie.

Woensdag 22 Juni: 10 uur: Audiëntie, door H. M. de Koningin-Regentes te verleenen in het Paleis van Justitie te Groningen. 2 uur: Bezoek aan het Instituut voor Doofstommen en de Ambachtsschool, gevolgd door een rijtoer door en om de stad. 6½ uur: Diner op het Raadhuis en na afloop daarvan vuurwerk op de Groote Markt, beide aan Hare Majesteiten aangeboden door den Raad der gemeente Groningen.

Donderdag 23 Juni: 11½ uur: Vertrek per extra-trein naar Winschoten. 12 uur: Aankomst, ontvangst en intrede aldaar. 12¾ uur: Dejeuner, aangeboden door de Staten der provincie Groningen. Te ongeveer 2¾ uur bezoek aan de Matinée Musicale, aangeboden door de societeit „De Harmonie” te Winschoten. 3 uur: Vertrek van Winschoten naar Heiligerlee. 3½ uur: Aankomst en ontvangst bij het Monument te Heiligerlee. 4½ uur: Vertrek per extra-trein van Scheemda. 5 uur: Terugkomst te Groningen. 6½ uur: Diner in het Regeeringshotel. 9½ uur: Particuliere receptie door H. M. de Koningin-Regentes in het Regeeringshotel.

Vrijdag 24 Juni: 10 uur: Hulde aan Koningin Wilhelmina door leerlingen van verschillende scholen in optocht voorbij het Regeeringshotel. 11½ uur: Bezoek van de Koningin-Regentes aan enkele instellingen van liefdadigheid. 1½ uur: Bezoek aan de Wedrennen en de Harddraverij. 6½ uur: Diner in het Regeeringshotel. 8½—9 uur: Rijtoer.

Zaterdag 25 Juni: 10.20 uur voormiddags. Vertrek van Groningen naar Soestdijk.

De gezamenlijke winsten der Nederlandsche bank over 1891 hebben bedragen *f* 3,802,226.20½, of, verminderd met de onkosten en afschrijvingen (op disconto *f* 27,768.18 en op beleening van effecten *f* 899): *f* 3,038,995.69. Dit winstcijfer wordt als volgt verdeeld: aan de aandeelhouders 5 pct. v. *f* 20,000,000, *f* 1,000,000, blijft *f* 2,028,995,69. Van het overschot 2 pct. aan den staat *f* 400,000 en 2 pct. aan de aandeelhouders *f* 400,000, *f* 800,000; blijft *f* 1,238,995.69. Van het meerdere 2/3 aan den staat en 1/3 aan de aandeelhouders te zamen *f* 812,998.56. Met bijvoeging van de onverdeelde winst van het vorige boekjaar *f* 4,759.25; *f* 817,757.81. Hiervan af te trekken: 6 pct. aan directie en commissarissen: over bovengemeld winstsaldo van *f* 2,038,995.69, na aftrek van het deel dat den staat toekomt ad *f* 1,225,997.13, dus over *f* 812,998.55; *f* 48,779.92; patent over de uitdeeling 1891/92 *f* 44,100, te zamen *f* 92,879,92; winst-saldo ter beschikking van de algemeene vergadering *f* 724.877,89, welk cijfer, boven de 5 pct., nog oplevert *f* 36 per aandeel, vormende in het geheel een dividend van *f* 86.

Uit de Java-Mail.

Naar wij vernemen, gaat de expeditie naar Lombok niet door, omdat de radja al de hem door de regeering gestelde voorwaarden heeft aangenomen. Welke die voorwaarden zijn, is ons niet bekend, en dus weten wij ook niet of nu de Sasaks hun verzet zullen staken. *(J. B.)*

—

De *Celebes Courant* van 30 Mei jl. meldt:

Het lid in den R. v. N. I., de Heer W. O. Gallois, Zaterdag jl. van zijne zending naar Menado alhier per *Reael* geretourneerd, aanvaardde heden-voormiddag 11 uur met den hem toegevoegden Controleur Kerckhoff de terugreis naar Java met dezelfde boot, die rechtstreeks naar Soerabaja vertrekt. Dien Hoofdambtenaar werd door den Gouverneur en andere bestuursambtenaren uitgeleide gedaan, terwijl de bataillonsmuziek zich deed hooren bij het embarkement, dat onder 't oog van eene groote menigte toeschouwers plaats greep. Evenals bij de aankomst, werd ook nu het voorgeschreven aantal schoten gelost.

—

Volgens de *Soer. Ct.* is door de regeering besloten tot het nemen van eene proef op beperkte schaal met eene opium-régie en is aan den heer Groeneveldt de organisatie van alle voorbereidende werkzaamheden opgedragen; de proef zou in een nader te bepalen gewest worden genomen.

—

Ter voorziening in het incompleet aan luitenants der artillerie in Ned. Indie zullen eerstdaags worden aangesteld vijftien adjudanten-onderofficier met den titel van „dienstdoend officier.”

—

Volgens „Wali” wordt er van de nieuwe achterladmortieren van Krupp gezegd, dat ze niet deugen en voor ons veel gevaarlijker zijn dan voor den vijand.

—

De Atjeh-correspondent van het *Bat. Handelsblad* schrijft:

Men is hier nog steeds in het onzekere, of de overste Frakkers, dan wel de overste de Bruijn naar herwaarts zal komen, daar eerstgenoemde, die hier geplaatst is, volgens loopende geruchten nog steeds ziek is.

Met zekerheid kan worden meegedeeld, dat de Overste Catenius in October a. s., als wanneer hij zijn pensioen zal hebben verdiend, den dienst gaat verlaten. Ook weet men hier te vertellen, dat de Majoor der Artillerie, Dormaar, die onlangs zijne vrouw en kinderen van hier naar Batavia terugzond, wijl eerstgenoemde vrij erge beri-beri had, eveneens binnen kort pensioen zal aanvragen.

De cholera is in de laatste dagen gelukkig aan het afnemen; misschien is de omstandigheid, dat de regens flink zijn doorgekomen, hierop van gunstigen invloed geweest. Geheel kwijt zijn we de ziekte evenwel nog niet en zoolang dat niet het geval is, is ook de choleravrees en de algemeene ongerustheid natuurlijk niet weg.

—

Gisterenavond (31 Mei) omstreeks 7 uur werd te Padang een lichte aardschok gevoeld, evenzoo hedenmorgen circa 3 uur, als waarna de wind opstak, zoo hevig, dat lichtgebouwde huizen gevaar liepen opgenomen of uit hun verband gerukt te worden. *(N. P. Hbd.)*

—

Gisterenavond (8 Juni) vertrokken zestien groote sampans met ongeveer 2400 Tangeransche mannen en vrouwen naar Tjilintjing, waar de rijstoogst bijzonder is geslaagd en die lieden padi gaan snijden.

—

Onlangs namen wij uit de *Soer. Ct.* het bericht over, dat prof. Douglas Archibald, die met een fonagraaf over Java reist, den redacteur van genoemd blad op diens kantoor geslagen had, omdat deze, de heer Eijssell, zijne vertooningen ongunstig had beoordeeld. Thans meldt de *Loc.* dat de genoemde professor te Semarang gevangen is genomen krachtens een vonnis van rechtsingang met bevel van gevangenneming door den Raad vau Justitie te Soerabaja te dier zake tegen hem gewezen. De heer Douglas Archibald is gevankelijk naar Soerabaja gevoerd.

—

De Vereeniging „Soeria Soemirat” te Semarang heeft het prospectus rondgezonden van een door haar uitgegeven weekblad van gelijken naam, dat aan de belangen van maatschappij, huisgezin, onderwijs en opvoeding in Ned.-Indië gewijd zal zijn. Het zal een officieel gedeelte bevatten onder redactie van het bestuur der vereeniging en een nietofficieel gedeelte onder redactie van Dr. W. van Lingen. De abonnementsprijs is per halfjaar *f* 3.—.

—

Aan alle schuldeischers in den boedel van de in staat van faillissement verklaarde Naamlooze Vennootschap Assahan Tabak Maatschappij „Telok Dalem” gevestigd te Semarang, wordt kennis gegeven, dat op Maandag, den 20ᵉⁿ Juni 1892, des vóórmiddags ten 9 ure, in de audiëntie-zaal van den Raad van Justitie te Batavia eene tweede bijeenkomst zal worden gehouden, ter verificatie hunner schuldvorderingen,

—

De heer S. Kolff zal voor de *Java-Bode* een reis maken naar Japan en San Francisco, in welke laatste stad hij zal zijn tijdens de wereldtentoonstelling, terwijl hij over New-York en Londen naar Java zal terugkeeren.

Verrichtingen en bewegingen van Hr. Ms. schepen en vaartuigen van oorlog, behoorende tot het eskader in Nederlandsch-Indië, gedurende het 4ᵉ kwartaal 1891, ter West- en Oostkust van Atjeh.

Het afgesloten kustgebied, dat van kwala Atjeh tot aan Diamantpunt zich uitstrekte, was in 8 stations verdeeld, n.l.:

station	I	Atjeh-rivier	— Batoe Poetih,
„	II	Batoe Poetih	— Pedir-punt,
„	III	Pedir-punt	— Ajer Leboe,
„	IV	Ajer Leboe	— Hoek Merdoe,
„	V	Hoek Merdoe	— Oedjoeng Radja,
„	VI	Oedjoeng Radja	— Passangan,
„	VII	Passangan	— 97° 10′ O. L.
„	VIII	97° 10′ O. L.	— Diamant-punt.

Hr. Ms. *Merapi* bekruiste de Westkust. In de maanden October en November werd niets van prauwenvaart of visschvangst bespeurd, doch in December wel, toen den 24ᵉⁿ en 28ᵉⁿ in de Sidohbaai groote visschersprauwen gezien en verjaagd werden, waarbij van uit de kampong aan den ingang der baai hevig op de sloepen gevuurd werd, welk vuur met salvo's uit de sloepen werd tot zwijgen gebracht.

Te Gloempang, tot nu toe zeer vijandig, kwam in October de weduwe van den vorigen Radja van Rigas, thans gehuwd met Toekoe Oemar, aan boord, ontving eenige medicijnen en zond den volgenden dag een os ten geschenke.

Hr. Ms. *Benkoelen* bewaakte de Westkust, nam 15 October voor Telok Kroet van een zonder behoorlijken pas varende prauw, komende van Baba Nipa en geladen met tabak en rijst, alleen de tabak in beslag, daar te Telok Kroet gebrek aan rijst heerschte, verjoeg 12 November in de Sidohbaai eenige visschersprauwen, nam bij Patta eenige laadprauwen in beslag en moest in December bij Rilieng, kwala Lepong en Atjeh-hoofd het van den wal op het schip en de sloepen afgegeven geweervuur tot zwijgen brengen door middel van granaat- en geweervuur.

De dochter van het hoofd van Gloempang, gehuwd met Toekoe Oemar, bracht 9 December een bezoek aan boord, met verzoek brieven aan het bestuur te willen overbrengen.

Hr. Ms. *Bandjermasin* vertoefde mede ter Westkust en bemerkte over het algemeen weinig van prauwenvaart. In October werd een enkel visschersprauwtje in de Suratte-passage gezien, dat, op Poe. Angkasa gevlucht, aldaar onschadelijk werd gemaakt. Aan den vorst van Telok Kroet, die bij Baba Nipa in eene groote prauw bezig was te visschen, werd vergund met deze bezigheid voorttegaan. In December werden in de Sidoh-baai en bij kampong Lepong enkele visschersprauwen bemerkt. Bij het verjagen der visschers werd hevig op de sloepen gevuurd, waarvoor Lepong met granaatvuur gestraft werd. Een der gewapende sloepen had juist den laatsten October voor de eerste maal aanraking met de bevolking van Sidoh gehad, waar, onder aanbieding van eenige klappers, verzocht werd peper te mogen uitvoeren. Dit verzoek was echter geweigerd geworden.

In December werd nog een vaartuig met 1100 KG. rijst van Loëng op weg naar Poeloe Nassie met de 5 opvarenden in beslag genomen en 23 December, voorbij Atjeh-hoofd stoomende, werd men van daar beschoten.

Hr. Ms. *Flores* verrichtte de bewakingsdiensten ter Oostkust van af Edi tot Diamant-punt en visiteerde tal van prauwen.

Den 14ᵉⁿ October werd een prauw met 2500 KG. rijst aangehaald, die voorzien was van een pas van Edi naar Soengei Raja en in Simpang Olim trachtte binnen te loopen. De opvarenden zetten aldaar de prauw op het strand en schoten, alvorens te vluchten, hunne geweren op de gewapende sloep af. Den 23ᵉⁿ October, terwijl Hr. Ms. *Flores* even naar Edi stoomde, maakten de onder den wal bij Malihan achtergelaten gewapende sloepen twee met lijnwaden, rijst, zout en suiker geladen prauwen buit. Den volgenden dag viel bij Aracoendoer nog een prauw

met 41 zakken pinang, waarvan de bemanning op den wal was gevlucht, in onze handen. Het clandestiene vervoer te water was dan ook na deze welgelukte aanhalingen zoo zeer verminderd, dat er de beide volgende maanden niets meer werd aangehaald. Volgens geruchten zou dit vervoer nu niet meer met groote, doch in zeer kleine vaartuigen, dicht onder den wal plaats hebben.

Den 27^{en} December vertrok deze bodem naar Penang.

H^{r}. M^{s}. *Sindoro* vertoefde ter Oostkust, bezuiden Edi, en het onderzoeken der vele vaartuigen had slechts tot resultaat dat één repeteergeweer aan boord van een tongkan in de Langsar-baai werd in beslag genomen.

Vele tochten op de rivieren werden gemaakt, zooals den 20^{en} October op de Bajang-rivier, terwijl de sloepen de Kramat Ramia onderzochten, en den 23^{en} October met de sloepen op de Telaga Mekoe.

Den 29^{en} October werd met de sloepen te vergeefs getracht de troessan van Langsar naar Modjopahit door te komen. In November bevonden de sloepen bij tochten op de Biring-rivier, de troessan tusschen de Ramia- en de Bajang-rivier slechts bevaarbaar voor lichte vaartuigen en eene communicatie van de Langsar-baai naar de Bajang-rivier welke te gebruiken was door vrij groote prauwen. Bij een van die gelegenheden werd in de zijtak Ramia van de Biring Besar een reeds leeggehaald smokkelvaartuig ontdekt en opgebracht.

De herhaalde zeerooverijen in Perlak en onderhoorigheden gaven aanleiding om, nadat met assistentie van het hoofd van Soegei-Raja eene sampan was opgebracht die schuldig was aan het berooven van een klein vaartuig in de kwala Pareh, de kampong aan die kwala aan de vlammen prijs te geven; dit geschiedde zonder tegenstand den 22^{en} December door de landingsdivisie van H^{r}. M^{s}. *Sindoro*, nadat eerst de kampong door de bevolking was ontruimd geworden.

Een onderzoek der Modjopahit-rivier met het schip zelf leverde niets op. De *Sindoro* moest tengevolge van de hevige branding 4 dagen wachten alvorens die rivier kon worden uitgeloopen.

H^{r}. M^{s}. ramtorenschip *Koning der Nederlanden* bewaakte station III van de Noordkust, was van 19 tot 25 December ter reede Oleh-leh ter aanvulling van den steenkolen- en victualievoorraad en van 25 tot ultimo December in station VI.

Bij het verjagen en vernielen in October van visschersprauwen bij Ajer Leboe, Pakan en Pedirpunt, werd tegenstand ondervonden. De stoomsloep N°. XXII nam op verschillende reizen langs de kust eenige visschersprauwen met de overtreders in beslag en beschadigde en vernielde er verscheidene. Van in- noch uitvoer werd iets bemerkt.

H^{r}. M^{s}. ramtorenschip *Prins Hendrik der Nederlanden* vertoefde in station I, van 14 tot 21 October ter reede Oleh-leh, maakte zich van af 27 November aldaar gereed voor de reis naar Soerabaja en aanvaardde den 2^{en} December van Segli die reis.

Den 30^{en} October vermeesterde de stoombarkas een smokkelprauw van den vasten wal, bestemd naar Poeloe Waij.

De bemanning, uit 15 personen bestaande, verdedigde zich met de blanke wapenen, waarbij één matroos gewond werd. Eén gewonde Atjeher viel in onze handen, terwijl de overigen òf werden afgemaakt òf zwemmende ontkwamen.

Tegen verboden visscherij werd streng opgetreden, waartoe meermalen werd gebruik gemaakt van granaatvuur.

H^{r}. M^{s}. *Atjeh* verrichtte de bewakingsdienst in station VIII en was van 15 tot 21 October ter reede Oleh-leh. Streng toezicht werd gehouden op met licenties varende vaartuigen. Eenige kleine aanhalingen hadden plaats op het stoomschip *Hok-Canton*.

De gewapende sloepen van dezen bodem maakten in vereeniging met die van H^{r}. M^{s}. *Sambas* den 31^{en} October een tocht op de Djamboe-Ajer-rivier tot aan kampong Baba Loeng en keerden door de Roessa naar zee terug. Niets bijzonders werd ontdekt en de kampongbewoners waren vredelievend gezind.

De visscherij bleef binnen de haar gestelde grenzen; de enkele prauwen die het gebod overtraden, werden opgebracht.

H^{r}. M^{s}. *Madura* bevond zich tot 4 October ter reede Oleh-leh, tot 13 October in de stations IV en V, tot 13 November in station VI, tot 23 November ter reede Oleh-leh en tot einde December in stations IV en V.

De visscherij was van weinig belang. Een 80-tal vluchtelingen van Merdoe, waaronder de verdreven Radja met vrouwen en volgelingen, werden 11 en 12 October naar Segli overgevoerd.

2 November 's avonds werd bij kwala Doi door de gewapende sloep een prauw gejaagd, die al vurende op den wal vluchtte, doch ten koste van 1 gewonde onzerzijds werd in beslag genomen.

H^{r}. M^{s}. *Batavia* bewaakte station II, was van 27 tot 31 October ter reede Oleh-leh en de maand November te Penang om te dokken en te repareeren. Van af 3 December werd station VII bezet.

In October werd er door den vrij gunstigen toestand van weer en zee meer gevischt in station II en voornamelijk nabij Laoeng. Deze kampong werd den 7^{en} October gestraft met 3 granaten van 12 cM. K. A., wegens het schieten op onze gewapende sloepen.

Een tongkang, die in December in ontredderden staat in station VII den wal haalde, werd naar Telok-Semawé gesleept.

H^{r}. M^{s}. *Macasser* was in de maand October te Penang, nam in November den dienst waar in station VII, vertoefde van 3 tot 10 December ter reede Oleh-leh en bekruiste verder station II.

Van visscherij viel weinig te bespeuren. Een kampong aan 't strand bij hoek S. werd gestraft met eenige granaten, wegens het vuren op de sloepen.

H^{r}. M^{s}. *Padang* bezette in October achtereenvolgens de stations I, VI, I en II, vertoefde van 20—26 October ter reede Oleh-leh, bekruiste van 26 October tot 10 December station II, was weer te Oleh-leh van 10 tot 19 December en bewaakte verder station III.

Smokkelprauwen waren niet te bespeuren, doch wel in October vrij veel visschers, vooral bij kwala Gigieng in station I, waar zich ook veel gewapend volk ophield in de nabijheid der visschers.

Bij Pedir-punt werd nog al goederenvervoer opgemerkt. Deze karavanen kwamen rond den hoek van Pedir en sloegen bij Laoeng landwaarts in.

H^{r}. M^{s}. *Sambas* bekruiste station VIII tot 21 November en verder station I, maar hield zich van 3 tot 11 October en van 21 tot 27 November ter reede Oleh-leh op. Den 13^{en} October namen de gewapende sloepen deel aan een tocht op de Djamboe-Ajer-rivier.

Den 16^{en} October vermeesterden de gewapende sloepen, onder een hevig vuur van de aan wal gevluchtte opvarenden een smokkelprauw nabij Maraksa, dat ons twee gewonden kostte, terwijl deze opvarenden, met uitzondering van den voerder der prauw, door den Radja van Bajoe werden uitgeleverd, tegelijk met hunne blanke- en vuurwapenen.

De commandant van dezen bodem onderzocht persoonlijk met Toekoe Bintara Bajoe en een gewapend gevolg van Atjehers het terrein, waarover het goederen-vervoer van Edi naar de Noordkust in Tjoenda plaats heeft.

Met hetzelfde doel, het onderzoek der verkeerswegen voor het goederen-transport, werd een sloepentocht op de Kerti-rivier ondernomen, vergezeld van Toekoe Tjihik en vele hoofden met een 300-tal volgelingen, die de oevers der rivier bezet hielden.

In station I vereischte het beletten der vischvangst nog steeds veel inspanning.

H^{r}. M^{s}. *Ceram* bewaakte tot 30 October station VII, vertoefde tot 8 November te Oleh-leh, bekruiste verder tot 13 November station V en tot ultimo December station VI.

Een transport van 300 met balen en kisten beladen Atjehers werd aan den wal bij Kroeng Koekoes gezien, terwijl het op weg was naar Groot-Atjeh en de kwala Boengkas door middel van een bamboebrug overstak. In den nacht van 2 op 3 October werd dit transport aan den wal verkend door een luitenant ter zee met eenige matrozen, die tot op 200 M. genaderd, ontdekt werden, waarop de Atjehers stand hielden, doch geene vijandelijkheden pleegden; de verkenning keerde ongehinderd naar de sloep terug. De goederen werden opgestapeld in een overdekte loods.

Een huis bij Blang Lantjang waaruit geschoten werd bij het in beslag nemen van een vischnot, werd in de asch gelegd door de landingsdivisie, waarbij nog een prauw werd vernietigd.

Nadat een schetskaart van het rif van Agum-Agum was vervaardigd, stoomde H^{r}. M^{s}. *Ceram* den 30^{en} October naar Segli, haalde den volgenden morgen bij Pakan Baroe een prauw en dien middag bij Bengalang nog 5 prauwen van den wal af, die gevischt hadden en waarvan de opvarenden in allerijl gevlucht waren, met achterlating van vischtuig en alle verdere benoodigdheden.

Verder werd er weinig van vischvangst bespeurd, doch 16 November nam de stoomsloep nabij Sinalan een met rijst geladen prauw in beslag. In December haalde den sloepen in station VI nog bij Oedjong Radja 4 visschersprauwen en bij kwala Boeging 2 vaartuigen van den wal, die zich hadden schuldig gemaakt aan verboden visscherij.

Een bankje nabij en beoosten Oedjong Radja werd bepaald en opgelood.

Broederliefde. — Kareltje heeft een zusje gekregen. Grootmama feliciteert het kind en vraagt: Ben je nu niet blij met je zusje?

Kareltje: Jawel, maar ik wou dat zij een pony was.

Advertentiën.

Heute empfingen wir von Europa die traurige Nachricht von dem Tode unserer lieben Mutter **Frau L. BUNNERSTEDT,** tief betrauert von

MAX BUCKSATH UND FRAU
geb. BUNNERSTEDT.

BEDAGEI, den 16 Juni 1892. (474)

Voor de deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijn' geliefden Vader, betuig ik mijn' hartelijken dank.

DELI TOEWA ESTATE, 13 Juni 1892.

(464) **H. J. SMIT.**

Door den Intendant van Sumatra's Oostkust, enz. zal op **Maandag den 11^{en} Juli 1892** des voormiddags te **9** ure, ten zijnen bureele te MEDAN, in het openbaar eene aanbesteding worden gehouden voor de levering van **levensmiddelen, brand- en lichtstoffen enz.** ten behoeve van het Departement van Oorlog in het Delische, gedurende het jaar 1893, dan wel de jaren 1893, 1894 en 1825.

De betrekkelijke voorwaarden liggen dagelijks-uitgezonderd zon- en feestdagen- van des voormiddags **8** tot **12** ure, ter inzage op het bureau van den aanbesteder, alwaar alle verdere inlichtingen te bekomen zijn en de inschrijvings-biljetten op den dag der aanbesteding vóór- of uiterlijk ten **9** ure 's voormiddags, moeten zijn ingediend.

De Intendant voornoemd,

(465) **JAUTZE.**

KENNISGEVING.

Van af heden is de Heer **F. HANEGRAAT** afgetreden als Administrateur der Onderneming **„Lingga A"** en in diens plaats benoemd de Heer **Th. R. DE GRIENT DREUX.**

RIMBOEN, 15 Juni 1892.

Hoofdadministratie der British Deli & Langkat Tobacco Comp^{y}. L^{d}.

(468)

KENNISGEVING.

Deli Handel Maatschappij in liquidatie.

Met wederzijdsch goedvinden treedt de Heer **J. BRANDTS** heden af als lid onzer Commissie

Brieven en bescheiden zullen voortaan worden geteekend, door beide ondergeteekenden tezamen of door een hunner tezamen met den Heer **A. C. EVERAARS,** dien wij daartoe **procuratie** verleenden.

De Commissie tot Liquidatie der Deli Handel Maatschappij,

H. KERBERT.
Ed. L. VAN NIEROP.

10 Juni 1892. (469)

De ondergeteekende heeft zich alhier gevestigd voor het drijven van **Assurantie-, Agentuur- en Administratie zaken.**

Kantoor ten zijnen huize.

MEDAN, 15 Juni 1892.

(463) **J. BRANDTS.**

LOGE „DELI"
MEDAN.

Viering St. Jansfeest
VRIJDAG 24 JUNI 1892
's avonds **9** uur.

(475) **HET BESTUUR.**

Voor het **BIJHOUDEN VAN HOOFDBOEKEN** wordt gevraagd voor de avonduren van **6** tot **8**:

een bekwaam BOEKHOUDER.

Brieven onder **№ 472** aan het Bureau van dit Blad. (472)

Eene Weduwe

zonder kinderen zoekt plaatsing ter bestiering eener huishouding, of assistentie, hetzij in een Hôtel of bij eene familie.

Adres G. KOLFF & Co. BATAVIA. (401)

Liberia Koffiezaad.

Versch en uitgezocht, te bekomen bij den Administrateur van **Soekamadjoe,** halte Tjibadak (Preanger Regentschappen.) (470)

Pianino
$ 80.—

Eene nog goed bruikbare Pianino wordt voor **$ 80.—** fr^{o}. spoorwegstation te koop aangeboden.

Brieven onder **№ 466** bureau Deli Courant.

TEK SOON STEAMSHIP C^{y}.

Bovenstaande Maatschappij maakt hiermede bekend dat de vrachtprijzen hunner steamers **AVAGYEE** en **NGAPOORA,** varende tusschen **Penang** en **Deli,** van den **1^{en} Juni 1892 verhoogd** zijn.

De passage 1^{e} kl. bedraagt **$ 12.—**
Dekpassage . . . . . „ **2.—**

Nadere inlichtingen worden verstrekt door

De Deli Handel Maats^{ij} in liq.
Agent.

(458)

KONINKLIJKE PAKETVAART MAATSCHAPPIJ.

Van af heden worden **RETOURBILJETTEN I^{e} en 2^{e} klasse** voor het traject

BELAWAN—BATAVIA VV.

afgegeven, die geldig zijn tot **zes weken** na den dag van uitgifte.

Prijzen 1^{e} klasse *f* **187.** 2^{e} klarse *f* **119.**

MEDAN, 17 Juni 1892.

De Agent,
JACOB VAN NIE.

(473)

Koninklijke Paketvaart Maatschappij.

Het Sto omschip „Swaerdecroon"
kapit. PREUSSNER

vertrekt **Zondag 19 Juni** namiddags **3** uur naar **Batavia, direct.**

Adres bij den Agent

JACOB VAN NIE,
Medan en Belawan.

(471)

Passage van *Singapore* naar *Genua* 1e Kl.
Retour *binnen* 6 *maanden* . . . .
Passage van *Singapore* naar *Genua* 2e Kl.
Retour *binnen* 6 *maanden* . . . .
Passage v. *Singapore* n. *Antwerpen* 1e Kl.
Retour *binnen* 6 *maanden* . . . .
Passage v. *Singapore* n. *Antwerpen* 2e Kl.
Retour *binnen* 6 *maanden* . . . .
Passage v. *Singapore* naar *Bremen* 1e Kl.
Retour *binnen* 6 *maanden* . . . .
Passage v. *Singapore* naar *Bremen* 2e Kl.
Retour *binnen* 6 *maanden* . . . .
Overvaart van *Deli* naar *Singapore* met booten **vrij.**
Bij **Retourbiljetten** *Singapore—Deli* met booten **vrij.**

S.S. „Sumatra"

Vertrekt van BELAWAN naar SINGAPORE via ASAHAN en BEDAGEI

Booten van Europa

S.S. „Sachsen" verwacht te Singapore 4/7

Booten naar Europa:

Extra steamer *„Essen"* 20/7
S.S. „Neckar" vertrekt van Singapore 2/7
„ *„Sachsen"* „ „ „ 29/7

Nadere inlichtingen verstrekt

Güntzel & Schumacher
Agenten N. D.

(57)

D. J. WILLEBEEK LE NOBEL
Esplanade — Hoek Djalan Toegoe

ontving pr. „HEKTOR"

EENE VERSCHE ZENDING

Münchener Kind'l Bier

IN VOORRAAD:

Champagne Pommery & Greno
het FIJNSTE Champagne merk.

De BORDEAUX WIJNEN
VAN
A. Milders & Zoon, Rotterdam

DRY PALE SHERRIE.

BUCHANAN WHISKEY.

DISPENSARY-AERATED-WATERS
enz. enz.

Binnen eenige dagen verwacht:

Vollenhoven's Stout.

VELOUTINE CH. FAY

UITSLUITEND AGENT VOOR NED. INDIË: D. DE WAAL TE SOERABAIJA

SPECIALE POUDRE DE RIZ
bereid met *BISMUTH*
door **CH. FAY**, Parfumeur
9, r. de la Paix, PARIJS

(10)

De Provisiën van Blokhuis zijn de beste

VRAAG OVERAL DE VERDUURZAAMDE LEVENSMIDDELEN VAN

W. A. BLOKHUIS

NOORDWIJK-BINNEN (HOLLAND.)

ZEKERE GENEZING

van **Zenuwziekten** door de

STROOP HENRY MURE

Goede uitwerking verzekerd door het 25 jarig gebruik in de Hospitalen te Parijs voor de genezing van :

VALLENDE ZIEKTE, VRIJSTERZIEKTE
VITUS-DANS
AANDOENINGEN van de HERSENEN
en van het RUGGEMERG
SUIKERHOUDENDE PISVLOED

STUIPTREKKINGEN, DUIZELINGEN
Zenuwaandoeningen, Schele Hoofdpijnen
SCHEMERING VOOR DE OOGEN
BLOEDAANDRANG naar de HERSENEN
SLAPELOOSHEID, ZAADVLOED

Op aanvraag wordt de zeer belangrijke brochure franco toegezonden.

HENRY MURE, te PONT-SAINT-ESPRIT (FRANKRIJK)

(35)

ORFEVRERIE CHRISTOFLE

Algemeene Wereldtentoonstelling 1889

TWEE EERE PRIJZEN

HET FABRIEKSMERK

de naam **CHRISTOFLE** voluit

zijn de eenige waarborg voor den kooper.

COUVERTS CHRISTOFLE

VERZILVERD OP WIT METAAL

Zonder ons te bekommeren om de concurrentie in de prijs die ons niet anders gedaan kan worden dan ten nadeele der kwaliteit, hebben wij steeds de volkomen volmaaktheid onzer produkten gehandhaafd en zijn steeds getrouw gebleven aan onzen steiregel waaraan wij ons succes te danken hebben :

Het beste produkt te geven tegen den laagst mogelijken prijs.

Om alle verwarring voor den kooper te vermijden, hebben wij insgelijks :

de eenheid in de kwaliteit,

behouden, dezelfde die onze ondervinding, in de tak van nijverheid door ons veertig jaren geleden gesticht, bewezen heeft noodig en voldoende te zijn.

De eenige waarborg voor den kooper is geene voorwerpen, als door onze firma geleverd, aante nemen als die niet voorzien zijn van nevenstaand fabrieksmerk en de naam **CHRISTOFLE** *voluit.*

CHRISTOFLE & Cie
56, Rue de Bondy, PARIJS.

Vertegenwoordiger voor **Soerabaija : D. DE WAAL,** bij wien op aanvrage catalogussen te verkrijgen zijn.

Hoofdagent voor DELI gevraagd. Zich te adresseeren aan de **Représentation de l'Industrie Française aux Indes Neerlandaises 6. Rue St. Quentin Parijs.** (33)

L. T. PIVER PARIS

(45)

G. D. Langereis

Aannemer en Bouwkundige te Bindjei,

TELEFOONNUMMER 86,

beveelt zich voortdurend beleefd aan voor het maken van plans en uitvoeren van :

BOUWKUNDIGE WERKEN,

als: BRUGGEN, GEBOUWEN, WEGEN enz.

Heeft steeds Bouwmaterialen, als:

Aangemaakte en Drooge VERVEN, DRAADNAGELS, SLOTEN en SCHARNIEREN, DAMERLAUT en PLANKEN enz. in voorraad.

Uiterst billijke prijzen.

Decauville aîné Paris,

levert het beste en goedkoopste

Draagbaar Smalspoor,

waarvan steeds bij ondergeteekende in voorraad is en in huur te bekomen.

Eenig en goedkoopst adres voor z. g. EIFELBRUGGEN. Deze Bruggen welke tot eene spanning van 4 tot 24 Meter, met een draagvermogen tot 1000 K.G. kunnen worden geleverd, zijn belangrijk in prijs verminderd. Op alle breedten van af 1.60 tot 4 Meter te bekomen; de prijzen resp. van *f* **220.**— tot *f* **3720.**— franco scheepsboord.

Vraag prijscouranten en inlichtingen aan

den Technisch Agent,

G. D. Langereis.

(49) **Bindjei, Telefoonnummer 86.**

PHARMACEUTISCHE ARTIKELEN VAN

J. P. LAROZE

APOTHEKER

2, Rue des Lions-Saint-Paul

PARIJS

Sirop Dépuratif

(ZUIVEREND)

VAN BITTERE ORANJESCHILLEN

met Ioduur van Potassium.

Zeker en eenig middel tegen *Kliërachtige, Kankerachtige en Reumatische aandoeningen*, alsmede tegen *Uitwassen, Gewrichtsgezwellen, Huiduitslag* en alle onzuiverheden in het *Bloed*.

Sirop Ferrugineux

(STAALHOUDEND)

VAN ORANJESCHILLEN EN QUASSIA AMARA

met Proto-Ioduur ijzerverbinding.

De beste wijze om ijzer in te nemen tegen *bloedsarmoede, bleekzucht, bleeke koorts* enz. zonder dat men behoeft te vreezen voor een gevoel van zwaarte in het hoofd, onaangename aandoeningen in de maag of diarrhée.

Sirop Sédatif (pijnstillend)

VAN BITTERE ORANJESCHILLEN

met Bromuur van Potassium.

Om op afdoende wijze tegen te gaan, alle ziekelijke aandoeningen der zenuwen als : *Vallende ziekte, Hysterie, Zenuwkwalen, Gejaagdheid, Slapeloosheid* en *Stuipachtige aandoeningen* der kinderen bij het tanden krijgen.

Verkrijgbaar in alle apotheken.

(53)

KOERTING FRÈRES

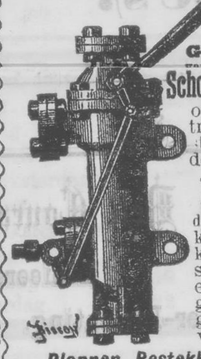
INGÉNIEURS-FABRIKANTEN

PARIJS, *20, Rue de la Chapelle,* **PARIJS**

GIETTOESTELLEN, PULSOMETERS, GASMOTOREN

70 Gouden, Zilveren, Verguldenmedailles

Rooster Blazers om het **natte uitgeperste suikerriet** in de ovens der kookketels te verbranden. **Groote besparing**

Schoorsteen Ventilators om het onvoldoende trekken van schoorsteenen te bevorderen.

Universeelspuiten de eenige welke volkomen zeker werken met iedere stoomkracht zonder eenige regeling en gevoed door water gestookt op een hitte van 66°.

Pulsometers

Systeem Koerting

De eenvoudigste en meest praktische pompsoort die bestaat. Gemakkelijke installatie en zonder onderhoudskosten.

Afklaringstoestel.
Koolzuurblaasbalgen.
Stroopzuiveraars.
Trekbuizen om verdampingstoestellen te ledigen.
Automatische Reinigingstoestellen.
Kranen voor alle doeleinden.

Plannen, Bestekken en Nadere Inlichtingen worden op aanvrage Gratis verstrekt

Agenten voor Ned. Indie: **D. DE WAAL** te Soerabaya; **F. K. DE WAAL** te Batavia

(42)

CHAMPAGNE

Clos St-Urbain

AY *bij REIMS.*

EDMOND BESSERAT

Leverancier van

HH: K: HH: DE PRINSEN VAN BOURBON,
HH: K: & K: HH: DE AARTSHERTOGEN VAN OOSTENRIJK,
Z. K. H. DE GRAAF DE BARDI, enz., enz.

Men lette op nevenstaande handteekening die tot waarborg der echtheid sich op ieder etiket bevindt.

Generaal depot : **D. DE WAAL** te Soerabaija.

(34)

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

met IODIUM VAN POTASSIUM

Het is een uitstekend geneesmiddel om de verouderde en kwaadaardigste syphilitische aandoeningen te genezen, zooals : ***Zweren, gezwellen, brand, beenknobbels,*** evenals ***bloedwater, klieren*** en ***etterknobbels.*** — Verkrijgbaar in alle Apotheken en te **Parijs** bij **J. FERRÉ**, apotheker, ***102, Rue Richelieu*** en opvolger van **BOYVEAU-LAFFECTEUR.** Te **Soerabaya,** bij **D. DE WAAL.**

31)

PILLEN HOLLOWAY.

GEZONDHEID VOOR ALLEN

HOLLOWAY'S PILLEN

zuiveren het bloed en herstellen de ongeregeldheden van de Lever, Maag, Nieren en Ingewanden. Zij geven kracht en gezondheid weder aan verzwakte gestellen en zijn onwaardeerbaar ter genezing van alle kwalen, eigen aan 't vrouwelijk geslacht, onverschillig van welken leeftijd. En onbetaalbaar voor kinderen van elken ouderdom.

Alleen bereid in Professor HOLLOWAY'S Etablissement, 78 NEW-OXFORD-STREET (voorheen 533 OXFORD-STREET) LONDEN en verkrijgbaar bij alle medicijnenverkoopers door de geheele wereld. — Koopers gelieven het Etiquet van iedere doos of pot te onderzoeken. Indien het adres 533 OXFORD-STREET er niet staat, zoo is het bedrog.

(4)

J. W. RENS, RIJTUIGFABRIEK

Telefoon No. 22.

Ontving prima Eng. BENDIJ TUIGEN en dubbele tuigen voor groote en kleine paarden in zwart verlakt en geel leder; Amerikaansche HECKORY WIELEN ter vervanging van SPIJKER WIELEN; Amerikaansche gebogen RIJTUIGBOOMEN; Fijne BENDIJ ZWEEPEN met en zonder slag; Heeren en Dames KARWATSEN enz. enz.

(16)

De DELI HANDEL MAATSCHAPPIJ in Liq.

maakt hiermede bekend, dat zij gedurende hare liquidatie voort blijft gaan met den invoer en verkoop der navolgende artikelen:

Victoria-Water,
Heyman-Boter,
Heineken Pilsener Bier,
Raland-Augurken,
Raland-Groenten,
Dondorff's Speelkaarten,
Baour Senejac,
St. Julien Medoc,
Ploegen (Improved Deli),
Spijker-buggy's,
Aachener-Water,
Champagne Heidsieck Weisslack,
Shirtings (tjap roessah),
Petroleum (De Voe's).

(389)

Seng Hoat & Co

hebben pas ontvangen:

Prima kwaliteit **MANILLA-** en **HAVANNAH SIGAREN,** verschillende soorten HUNTLEY & PALMERS **BISCUITS, HARING** in vaatjes, **SNIJBOONEN, BOERENKOOL, KROPSALADE, ANDIJVIE, ROODEKOOL** en **ROOKSPEK** in potjes. **GEROOKT SPEK, BRUINE** en **WITTE BOONEN** en **LINZEN** per pond verkrijgbaar. (461)

Voor **f 10.—**

Ontvangen nieuwe Abonné's

DE LOCOMOTIEF,

van 15 dezer af tot ultimo September 1892.

(462) **DE ADMINISTRATIE.**

Uitstekende Groentenzaden

alléén tegen Contant.

Prijscourant op aanvraag.

TEUSCHER — Bandong.

(76)

Drukkerij Deli Courant.

Boekbinderij. Linieerderij.

Perforeer-Inrichting.

LEVERT:

Ontslagbrieven en **Verlofpassen,** ingenaaid. — **Estate Bons.** — **Cheque-** en **Kwitantieboeken.** — **Registers** in alle grootten en modellen. — **Visitekaarten.** — **Nota's. - Wissels. - Sampanboeken. - Contracten** voor Chineesche en andere Werklieden. — **enz., enz., enz.**

In spoed eischende gevallen kunnen bestellingen binnen vier-en-twintig uur worden uitgevoerd.

STEEDS IN VOORRAAD:

BALBOEKJES en MENU'S.

Mit 550 Illustrationstafeln und Kartenbeilagen.

Achtzig Chromotafeln.

= Vollständig liegt jetzt vor: =

MEYERS KONVERSATIONS-LEXIKON

VIERTE AUFLAGE.

3600 Abbildungen im Text.

Den 1. Band liefert jede Buchhandlung zur Ansicht.

Bibliographisches Institut in Leipzig u. Wien.

16 elegante Halbfranzbände zu je 10 Mk. = f. 6,50.

(214)

INJECTION BROU

Genezend, Onfeilbaar en Voorbehoedend

De eenige welke, zonder er iets aan toetevoegen *alle verouderde zoowel als pas ontstane uitvloeing en geneest. Dertig jaren succes. — Verkrijgbaar in alle goede Apotheken en in* **PARIJS** *bij* **Jules Ferré,** *Apotheker,* **102, Rue Richelieu.** *Opvolger van* **Brou.**

Agent voor Ned.-Indië: D. DE WAAL te Soerabaya.

(15)

Perak Tea

from

Hermitage & Cicely Tea Estates.

These TEAS have been pronounced unsurpassed by efficient judges and unequally by CEYLON and other brands usually sold in the market.

Sole Importer

Sub-Agency

Austro Transmarine Trading Co.

(58) **MEDAN.**

Perak Thee

van de

Hermitage & Cicely Tea Estates.

Deze THEE is onovertrefbaar door hare **heerlijke geur** en **smaak** en is beter dan de z. g. CEYLON THEE of andere in de markt zijnde Theesoorten.

Eenig Importeur

Sub-Agentschap

Austro Transmarine Trading Co.

(59) **MEDAN.**

Bij de **Administratie der Deli Courant** is een zeer beperkt aantal Exemplaren van de

Mercuur-Code,

uitgegeven door J. H. DE BUSSY te AMSTERDAM, verkrijgbaar gesteld. Prijs **$ 35.—**

Van af **Maandag 24 Augustus 1891** is ter DRUKKERIJ van de DELI-COURANT verkrijgbaar:

de Kaart der Tabaks-Ondernemingen

op de OOSTKUST VAN SUMATRA,

bewerkt in 1891 door de Heeren P. DE VRIES & ZOON

volgens officieele gegevens.

4e Vermeerderde druk.

Uitgegeven bij J. H. DE BUSSY, te AMSTERDAM.

Prijs *f* **12.—** met inbegrip der legende, op rollen of in étui, doch *uitsluitend à contant.*

TEK SOON STEAMSHIP COMPANY.

S. S. „Avagyee",

Kapitein **HASTRUP.**

Bovengenoemd Stoomschip is uitstekend ingericht voor **Passagiers.**

Nadere inlichtingen bij

De DELI HANDEL MAATSCHAPPIJ,

(51) **Agent.**

WIJNEN

van Straalen Monsieur en Erkelens.

Het Agentschap dezer gunstig bekende Wijnen is van de heeren BRENKMAN & Co. **niet** overgegaan op de AUSTRO TRANSMARINE TRADING COMPANY en zijn Wijnen dezer firma **niet meer** aldaar verkrijgbaar.

De gunstig bekende onversneden **Bordeaux Wijnen,** als **Medoc Sup. & St. Julien Medoc, Rijnwijnen, Witte Bordeaux Wijnen, Bourgogne** in de bekende dikbuiken, **Portwijnen, Pale Sherry, Tokayer Ausbruch, Champ. G. St. Mumm & Co.** etc. etc., zijn thans verkrijgbaar bij

Seng Hap & Co.

H. J. Martijn Jr. PENANG.

(396) **Eenige importeur.**

UITSTEKEND BROOD.

SHAH DOOLAH — Bakker,

te Medan

beveelt zich beleefd aan voor de levering van **brood.**

De prijs van een **groot brood** is van af **1 Januari** teruggebracht op **$ 0.05.**

(248)

Brand Assurantie Maatschappij

„Insulinde"

te BATAVIA.

Agent

Austro Transmarine Trad. Co.

MEDAN.

Verzekering tegen **Brandgevaar** tot de **laagste Premiën.**

(258)

Seng Hap & Co

Medan en **Bindjey**

ontvingen:

Eene groote factuur

PROVISIEN

(21) merk TIELEMAN & DROS.

Geen **ASTHMA** meer noch **BORSTBEKLEMMING** noch **HOEST.**

DOOR AANWENDING VAN HET **anti-asthmatiek poeder van D' CLERY**

EENIG BELOOND PRODUCT!

Voor geheel JAVA: **D. de WAAL** *te* **SOERABAIJA** *en alen.*

ABIJSSINISCH GENEESMIDDEL

VAN **EXIBARD,** APOTHEKER TE PARIJS, 1877

Hoest, ASTHMA Ontsteking der Luchtpijpstakken

25 JAREN SUCCES. — DRIE GOUDEN MEDAILLES

Te SOERABAIJA bij: **D. DE WAAL.**

F. KEHDING. -- MEDAN

heeft ontvangen

eene groote bezending

„Münchener Zacherlbräu."

IN HEELE EN HALVE FLESSCHEN.

Door zijne zuiverheid en goede hoedanigheden is dit bier bijzonder geschikt voor gebruik in een tropisch klimaat.

Ook werd ontvangen een factuur van het beroemde

SALVATOR BIER.

Dit bier wordt slechts gedurende een klein gedeelte van het jaar gebrouwen en is dus niet altijd voorradig.

Beide biersoorten zijn ook te **Bindjey** verkrijgbaar.

(414)

Een zeer groot aantal personen hebben hunne gezondheid hersteld en behouden door het gebruik der

AFDRIJVENDE en BLOEDZUIVERENDE

PILLEN van dokter CAUVIN

Dit sedert jaren alom bekende krachtige geneesmiddel is gemakkelijk intenemen, goedkoop in het gebruik en werkt uitstekend. Door zijne bloedzuiverende eigenschappen kan dit geneesmiddel toegepast worden tegen maag-, ingewands-, borst-, lever-, zenuw- en huidziekten, tegen hoofdpijnen, verhittingen, zwakten, bloedarmoeden en moeielijke spijsvertering.

Te verkrijgen in alle apotheken en Faubourg St-Denis, 147, te Parijs

(25)